This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र M 316. विषय पुराण

नाव. गर्गसंहिता (बलभद्रखंड ८) मुद्रित.

लेखक/लिपीकार —

पृष्ठ 13 काळ शके 1819 पूर्ण/अपूर्ण

Checked 2012

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अथ श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां बलभद्रखण्डं प्रारभ्यते ।

खण्डम् ८

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ बहुलाश्वउवाच ॥ श्रुतंतवमुखाद्ब्रह्मन्मंगलंपरमाद्भुतम् ॥ सुधाखंडात्परंइष्टंखंडंविश्वजितंपरम् ॥ १ ॥ प
रिपूर्णतमस्यापिश्रीकृष्णस्यमहात्मनः ॥ षोडशस्त्रीसहस्राणांपुत्रादशदशाभवन् ॥ २ ॥ तेषांपुत्राश्चपौत्राश्चबभूवुःकोटिशोमुने ॥ रजां
सिभूमेर्गणयेन्नक.विश्चेद्धरेःकुलम् ॥ ३ ॥ रेवत्यांबलदेवस्यरामस्यापिमहात्मनः ॥ पुत्रोदयःकथंनस्यादेतन्मेब्रूहितत्त्वतः ॥ ४ ॥ ॥ श्री
नारदउवाच ॥ ॥ बाढमुक्तंभगवतः संकर्षणस्याच्युताग्रजस्यबलभद्रस्यरामस्यकामपालस्यकथांसर्वथातवाग्रेकथयिष्यामि ॥ ५ ॥ अ
थकदाचित्प्राड्विपाकोनाममुनींद्रोयोगींद्रोदुर्योधनगुरुर्गजाह्वयंनामपुरंप्राजगाम ॥ ६ ॥ सुयोधनेनसंपूजितःपरमादरेणसोपचारेणमहार्हे
सिंहासनेस्थितोऽभूत् ॥ ७ ॥ तंप्रदक्षिणीकृत्यप्रणिपत्यकृतांजलिःपरःस्थितोमनःसंदेहंस्मृत्वाधार्तराष्ट्रइतिहोवाच ॥ ८ ॥ संकर्ष
णःसाक्षाद्बलभद्रःकिंकारणात्कस्माल्लोकात्केनप्रार्थितोभूलोकानाजगामयेनेदंपुरंतिर्यग्भूतमभवत्तस्यममगुरोर्गदाशिक्षाकरस्याहोतत्प्रभावं
नितरांवदतात् ॥ ९ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ युवराजकुरूद्वहयदूद्वहस्यप्रभावंशृणुयच्छ्रवणेपापहानिःपरंभूयात् ॥ १० ॥ अस्मि
न्द्वापरांतेनृपव्याजदैत्यानीककोटिभिर्भूरिभाराक्रांताभूर्गौर्भूत्वास्वयंभुवंशरणंजगाम ॥ ११ ॥ तदुपधार्यसुरज्येष्ठःसर्वसुरगणैःसमृडोवै
कुंठनाथंपुरस्कृत्यश्रीवामनवामपादांगुष्ठनखनिर्भिन्नोर्ध्वांडकटाहविवरमार्गेणबहिर्निर्गत्यकोटिशोंडनिचयंब्रह्मद्रवेसंप्रेक्षन्विरजातीरंप्राप्तवान्
॥ १२ ॥ अथाग्रेऽसंख्यकोटिमार्तंडज्योतिषांमंडलमवेक्ष्यधातानत्वाध्यात्वातत्रानंतंसहस्रवदनंसंकर्षणंसर्वगुणलक्षणलक्षितंदेवैःसह
ददर्श ॥ १३ ॥ तद्भोगकुंडलीभूतोत्संगेवृंदारण्यकालिंदीगोवर्द्धनाद्रिकुंजनिकुंजलतातरुपुंजगोपालगोपीगोकुलसंकुलंललितंगोलोकंसर्वलो
कनमस्कृतंसमेत्यतत्रनिजनिकुंजेनिजाज्ञांनीत्वांतःप्राप्यसाक्षात्परिपूर्णतमंस्वयंश्रीकृष्णचंद्रमसंख्यब्रह्मांडपतिंश्रीराधापतिंश्यामलच्छविपीतां
बरवनमालावंशीधरंक्वणत्कनकनूपुरकिंकिणीकटकांगदहारस्फुरत्कौस्तुभांगुलीयकैःसर्वतःपरिस्फुरत्कोटिबालमार्तण्डमंडलकिरीटकुंडल
मंडितगंडस्थलमलकालिभिर्विभ्राजमानमुखारविंदंनमस्कृत्यविधिःसर्वैःसर्वभूभारवृत्तांतंकथयांबभूव ॥ १४ ॥ तेषांविज्ञप्तिंविज्ञा
यभूमिभारहरणार्थंभगवान्स्वजनान्सर्वदेवान्यथायथमाज्ञांदत्वाऽनंतंसहस्रवदनमितिहोवाच ॥ १५ ॥ अंगपुरस्त्वमपिवसुदेवस्यदेवक्यां

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

 भूत्वारोहिण्युदरादाविर्भवपश्चाद्देवक्याःपुत्रतामहंप्राप्स्यामि ॥ १६ ॥ इ०मद्ग०सं०ब०दुर्योधनप्राड्विपाकसं०बलदेवावतारकारणंनामप्र०१
॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ इत्युक्तःसहस्रवदनोगंतुमभ्युदितःस्वसभायांस्थितोऽभूत् ॥ तदैवसिद्धचारणगन्धर्वाःसर्वतस्तंनतकंधराबभूवुः ॥
 ॥ १ ॥ अथसुमतिःसारथिर्दिव्यंरथंतालांकंसाश्वंसमानीयसंमुखःस्थितोभूत् ॥ २ ॥ परसैन्यविदारणंमुसलंदैत्यदमनंहलंतेतूर्णंपुरस्ता
दुपतस्थतुर्ब्रह्ममयंनामवर्मचोपतस्थे ॥ ३ ॥ अथतत्रश्रीबलभद्रसभायांसर्वेषांपश्यतांरमावैकुंठात्समागतःपाणिनिपतंजलिभिर्मुनिभिः
स्तूयमानःसिद्धचारणचामरसंसेव्यमानःशेषस्तमनंतंसंकर्षणंस्तुत्वाताद्विग्रहेसंलीनाऽभूत् ॥ ४ ॥ अथाजिद्वैकुंठात्समागतोजैकपादहि
र्बुध्न्यबहुरूपमहदादिभिःसंवेष्टितोघोरैःप्रेतविनायकैःसंवेष्टितःशेषःसहस्रवदनःसमागत्यससभायामनंतंस्तुत्वातास्मिन्संलीनोऽभूत् ॥ ५ ॥
अथश्वेतद्वीपात्समागतःकुमुदःकुमुदाक्षादिभिःपार्षदप्रवरैःसंसेव्यमानःसहस्रफणमौलिविराजमानःसिताचलाभोनीलांबरोनीलकुंतलाभोभी
माभःसर्वेषांपश्यतांअनंतविग्रहेसोपिसंलीनोऽभूत् ॥ ६ ॥ अथतदैवेलावृतखंडात्समागतःस्त्रीगणार्बुदसहस्रैर्भवानीनाथैःसमावृतःशेषःदश
सहस्रवदनमौलिमंडलमंडितःप्रस्फुरत्किरीटकटकांगदःसभामेत्यानंतविग्रहेसंप्रलीनोऽभूत् ॥ ७ ॥ अथपातालस्याधस्ताद्द्वात्रिंशद्यो
जनसहस्रांतरात्समागतोभगवतस्तामसीकलासाक्षात्सहस्रवदनकिरीटमार्तंडमंडलमंडितोवेदव्यासपराशरसनकसनंदनसनातनसनत्कुमार
नारदसांख्यायनपुलस्त्यबृहस्पतिमैत्रेयादिमहर्षिभिःसंशोभितोवासुकिमहाशंखश्वेतधनंजयधृतराष्ट्रकुहककालियतक्षककंबलाश्वतरदेवदत्ता
दिभिर्नागेंद्रैश्चामरपाणिभिःसंसेव्यमानोमृगमदागुरुकुंकुमचंदनपंकावलिप्यमानाभिर्नागकन्याभिःसंस्तूयमानःसिद्धचारणगंधर्वविद्याधरगणै
रुद्गीयमानोहाटकेश्वरत्रिपुरबलकालकेयकालिनिवातकवचैरनुयायिभिःपुरःसरैरुद्रैकादशव्यूहैर्नाभिकामधेनुवरुणैःपश्चात्प्रयायिभिर्वीणावेणु
मृदंगतालदुंदुभिध्वानैर्गीयमानःफणींद्रोनागेंद्रइवतूर्णगतिर्विराजतेयस्यैकफणेचेदंक्षितिमंडलंसिद्धार्थइवलक्ष्यतेप्यागत्यमदानंतविग्रहेसंलीनो
ऽभूत् ॥ ८ ॥ तच्चित्रंदृष्ट्वातत्सभापार्षदाःसर्वेतंपरिपूर्णतमंज्ञात्वावनताविस्मिताबभूवुः ॥ ९ ॥ अथानंतवदनोमहानं
तःसंकर्षणोभगवान्स्वपार्षदान्सिद्धानुवाच ॥ १० ॥ अहंभूमिभारहरणार्थंभुवंगमिष्यामितस्माद्यूयंयादवेषुभविष्यथ ॥ ११ ॥ भोःप्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

बलोद्भटसुमतेसारथेभवतात्रैवस्थीयतां शोकंमाकुरुतात् यदायुद्धार्थींत्वत्स्मरणंकरिष्यामितदात्वंदिव्यंतालांकंरथंनीत्वामत्समीपमाग
मिष्यसि ॥ १२ ॥ हेहलमुसले यदायदा युवयोः स्मरणं करिष्यमि तदातदा मत्पुर आविर्भूतेभवतम् ॥ १३ ॥ भोवर्मत्वमापिचावि
र्भवहेमुनयः पाणिन्यादयोहेव्यासादयोहेकुमुदादयोहेकोटिशो रुद्राहेभवानीनाथहेएकादशरुद्राहेगंधर्वाहेवासुक्यादिनागेंद्राहेनिवातकवचाहे
वरुणहेकामधेनोभूम्यांभरतखंडेयदुकुलेऽवतरंतंमांयूयंसर्वेसर्वदाएत्यममदर्शनंकुरुत ॥ १४ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ इत्याज्ञप्ताःस
र्वेस्वंस्वंधामसमाजग्मुः तेषुगतेषुनागकन्यायूथंभगवाननंतःप्राहयुष्माकमभिप्रायोमयाज्ञातस्तस्माद्गोपालानांगृहेषुजन्मानिप्राप्यममदर्श
नंकुरुत ॥ १५ ॥ कदाचित्कलिंदनंदिनीकूलेविहारमाधुर्य्यमूलेयुष्माभिःसहरासमंडलंकरिष्यामियुष्माकंमनोरथःसफलोभविष्यति ॥
॥ १६ ॥ अथनिवातकवचानांराजाकलिःस्वामिपादकृतमस्तकाञ्जलिःश्रीभगवंतं प्रत्युवाच ॥ १७ ॥ अहंकिंकरिष्यामिमय्याज्ञांकुरु
भगवन्यत्रत्वंगमिष्यसितत्राप्यहंगमिष्यामिहवावत्वद्वियोगेनमहान्खेदोभविष्यत्सहैवमांनयत्वं भक्तवत्सलोसि ॥ १८ ॥ एवंसंप्रार्थि
तोभगवाननंतःकलिं राजानं स्वभक्तं प्रसन्नः प्रत्युवाचसुखेनत्वंमत्सहैवागच्छभरतखण्डेकौरवेंद्राणांकुलेधृतराष्ट्रस्यपुत्रोभूत्वादुर्योधनोना
मचक्रवर्तीभविष्यसित्वत्सहायमहंकरिष्यामिगदाशिक्षांदास्यामि ॥ १९ ॥ इत्युक्तःकलिस्तंनमस्कृत्यस्वधामगतवान्सएषकालिस्त्व
मेवजातोसिविष्णुमाययास्वात्मानंनस्मरसि ॥ २० ॥ इ०मद्ग०सं०ब०प्राड्विपाकदुर्योधनसं०संकर्षणगमनमंत्रोनामद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥
॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ अथागताकोटिशरच्चंद्रमंडलप्रतीकाशानागलक्ष्मीर्महारथस्थासखीकोटिमंडितासंकर्षणंमहानंतंभर्तारंसभा
यांप्राह ॥ १ ॥ अहमपित्वयासहैवभगवन्भुवमागमिष्यामित्वद्वियोगातुराप्राणान्नधारयामि ॥ २ ॥ इतिबाष्पकंठींप्रियांसंप्रेक्ष्य
भगवाननंतःसर्वजगत्कारणकारणःसर्वभक्तदुःखनिवारणोमहेंद्रवारणइवभोगवारणइतिहोवाच ॥ ३ ॥ रंभोरुत्वंरेवतीविग्रहेसंलीनाभू
त्वाभूलोकेमांभजतात्माशोकंकुरुतात् ॥ ४ ॥ तच्छ्रुत्वानागलक्ष्मीःप्रत्युवाच रेवतीकाकस्यसुताक्ववर्तमानानितरांवदैतत् ॥ तच्छ्रुत्वा
भगवाननंतःसस्मितःस्वप्रियांप्रत्युवाच ॥ ५ ॥ आदिसर्गेकश्यपस्यकद्रुसुतोह्यहंजातःश्रीकृष्णाज्ञयात्वखंडंभूखंडमंडलंखरदंडंगजरा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

डिवचैकफणेकमण्डलुमिवधृत्वासर्वतोधस्ताद्विराजमानोहंबभूव ॥ ६ ॥ अथमयिस्थितेचक्षुषःपुत्रोऽतिबलश्चाक्षुषोनाममनुःसप्तद्वीपभूखं
डमंडलेषुमण्डलपतिभिर्घृष्टपादपुंडरीकः पुरंदरादिभिरलंघितचंडशासनःप्रचंडदोर्दंडविखंडितारिदोर्दंडः सर्वगुणमंडितःसंभ्राड्बभूव ॥
॥ ७ ॥ तस्यपुरुषसुद्युम्नाद्याःपुत्राबभूवुःतस्ययज्ञकुंडसमुद्भवाकन्याज्योतिष्मतीजाता ॥ ८ ॥ एकदास्नेहाच्चाक्षुषःपुत्रींपप्रच्छकीदृशं
वरमिच्छसीतिवदसातदोवाचयःसर्वेषांबलवान्समेवरोभूयात् ॥ ९ ॥ तच्छ्रुत्वाराजाशक्रंबलवंतंज्ञात्वातमाजुहाव तदैवसद्यःसमागतंवज्रि
णंपुरःस्थितंसादरेणासनंदत्वामनुःप्राह ॥ १० ॥ त्वत्तःकोपिबलवान्वर्ततेनवा तत्सत्यंवदनचेत्स्मृतिः ॥ नहिसत्यात्परोधर्मइतिहोवा
चभूरियम् ॥ सर्वंवोढुमलंमन्येऋतेलीकपरंनरम् ॥ ११ ॥ इंद्रउवाच ॥ अहंबलवान्नास्मिमत्तोबलवान्वायुरस्तियेनसहायेनकार्यंकरिष्या
मि इत्युक्त्वागतेशक्रेराजावायुमाजुहावाहच त्वत्तःकोपिबलवान्वर्ततेसत्यंवदतात् ॥ १२ ॥ ॥ वायुरुवाच ॥ ॥ मत्तोबलवंतः पर्व
ताःसंतिमद्वेगेननोद्विग्यमानाइत्युक्त्वागतेवायौराजापर्वतानाजुहावाचह भवद्भ्यःकोपिकोबलवान्वर्ततेसत्यंवदत् ॥ १३ ॥ पर्वताःप्राहुर
स्मद्धारणाद्भूखंडंबलवत्वर्ततेयत्रवयंस्थिताःस्मःपर्वतेषुगतेषुभूखंडमंडलंसमाहूयराजाप्राहत्वत्तःकोपिबलवान्वर्ततेनवासत्यंवद ॥ १४ ॥
॥ तच्छ्रुत्वाभूखंडमुवाच ॥ ॥ मत्तोबलवान्संकर्षणोभगवान्वर्ततेसोयंसदानंतोनंतगुणार्णवआदिदेवोवासुदेवः सहस्रवदनोनागेंद्रइवभ
व्यवपुः कैलासइवशुक्लप्रकाशःकोटिसूर्यप्रतिभासःकोटिकंदर्पदर्पहारिलावण्येनविभ्राजमानः कमलपत्राक्षः कमलकर्णिकादिव्यविम
लवनमालानिर्मलपरिमलपरिलोभितमधुकरनिकरसंगीयमानःसिद्धचारणगंधर्वविद्याधरवरगणैरुपगीयमानःसुरासुरोरगमुनिगणैःसंध्यायमा
नः सर्वोपरिविराजमानआस्ते ॥ १५ ॥ यस्यैकस्मिन्मूर्ध्नि सगिरिसरित्समुद्रवनजीवकोटिमंडितंभूखंडमण्डलमहंदृश्येयन्नामानुकीर्त
नात्रिलोक्यांत्रैलोक्यघात्यपिकैवल्यं प्राप्नोति ॥ १६ ॥ एवंप्रभावोभगवान्सर्वतोबलवान्सर्वकारणकारणःसर्वेश्वरोदुरंतवीर्य्योमूलेरसायाः
स्थितस्तस्मात्परःकोपिनास्ति ॥ १७ ॥ महानंतउवाच ॥ इत्युक्त्वागतेभूखंडेचाक्षुषःकन्याज्योतिष्मतीममाधुर्यप्रभावंबलंचविज्ञा
यपित्राज्ञांगृहीत्वाविंध्याचलेमत्प्राप्त्यर्थंवर्षाणांलक्षाणिब्रह्मंतपस्तेपे ॥ १८ ॥ ग्रीष्मेपंचाग्नितप्तावर्षासुसर्वासारधारिणीशिशिरआकंठम

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग्राशीतोदकेभूत्वास्थंडिलशायिनीबभूव ॥ १९ ॥ इतिश्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायांबलभद्रखंडेज्योतिष्मंत्युपाख्याननंनामतृतीयोऽध्यायः ॥ ३॥
॥ श्रीमहानंतउवाच ॥ ॥ अथज्योतिष्मतींशतचंद्रप्रतीकाशांनवयौवनांसुंदरींतपस्विनींवीक्ष्यशक्रयमधनदाग्निवरुणसूर्यसोममंगलबु
धबृहस्पतिशुक्रशनयःसर्वेतद्रूपोद्दीपितकामसंमोहितचित्तास्तदाश्रममेत्यतामूचुः ॥ १ ॥ हेसुंदरिरंभोरुधन्यासिकस्यार्थंतपः करोसिते
वयस्तपोयोग्यंनास्तिमनोभिप्रायंस्वकमस्माकंवदेतितच्छुत्वाज्योतिष्मत्युवाच भगवाननंतःसहस्रवदनोममभर्ताभूयादेतदर्थंतपस्तपा
मीतितद्वचः श्रुत्वासर्वेजहसुः पृथक्पृथक्तेषांपूर्वमिन्द्रइदमाह ॥ २ ॥ ॥ इंद्रउवाच ॥ ॥ सर्पराजंवरंकर्तुंकिंवृथातपसेशुभे ॥ देवरा
जंवरयमांस्वतःप्राप्तंशतक्रतुम् ॥ ३ ॥ ॥ यमउवाच ॥ ॥ यमराजंवरयमांदंडनेतारमाजगत् ॥ सर्वोत्तमात्वंमत्पत्नीपितृलोकेभविष्य
सि ॥ ४ ॥ ॥ धनदउवाच ॥ ॥ राजराजंहिमांविद्धिनिधीशंहेवरांगने ॥ त्वंभजाशुविशालाक्षित्यजसंकर्षणेरतिम् ॥ ५ ॥ ॥ अग्नि
रुवाच ॥ ॥ सर्वदेवमुखंविद्धिसर्वयज्ञप्रतिष्ठितम् ॥ भजमांत्वंविशालाक्षिविहायान्यत्रवासनाम् ॥ ६ ॥ ॥ वरुणउवाच ॥ ॥ लोकपालंवर
यमांपाशिनंयादसांपतिम् ॥ सप्तानांहिसमुद्राणांवैभवंपश्यभामिनि ॥ ७ ॥ ॥ सूर्यउवाच ॥ ॥ जगच्चक्षुःसदाहंवैचंडांशुश्चाक्षुषात्मजे ॥
विहायपातालपतिंवरमांस्वर्गभूषणम् ॥ ८ ॥ ॥ सोमउवाच ॥ ॥ द्विजराजश्चौषधीशोनक्षत्रेशःसुधाकरः ॥ कामिनीबलदोहंवैभजमां
गजगामिनि ॥ ९ ॥ ॥ मंगलउवाच ॥ ॥ इयंमहीहिमेमातापितासाक्षादुरुक्रमः ॥ मंगलंभजमांभद्रेभूत्वाभूरिभवार्थिनी ॥ १० ॥
॥ बुधउवाच ॥ ॥ बुधोहंबुद्धिमान्वीरःकामिनीरसवर्द्धनः ॥ विसृज्यसर्वनाकेशान्नमस्वत्वंमयासह ॥ ११ ॥ बृहस्पतिरुवाच ॥
गीष्पतिर्धिषणोहंवैसुराचार्योबृहस्पतिः ॥ साक्षाद्देवगुरुर्लोकेभजमांमन्यसेशुभे ॥ १२ ॥ ॥ शुक्रउवाच ॥ ॥ साक्षाद्दैत्यगुरुःकाव्योभा
र्गवोहंमहामते ॥ स्वश्रेयस्तुविचार्यैवंभवमद्भामिनीभृशम् ॥ १३ ॥ ॥ शनिरुवाच ॥ ॥ सर्वेषांबलवान्भद्रेअहंदेवोपरिस्थितः ॥ [illegible]
शोकंवरयमांलोकंभस्मीकरंदृशा ॥ १४ ॥ ॥ महानंतउवाच ॥ ॥ अथज्योतिष्मतीतेषांवचांसिश्रुत्वारुणनेत्रास्फुरदधरा[illegible]
भंगाप्रोद्यद्रोषाग्निप्रकर्षोच्छलच्छटामांपरंसस्मारपरंक्रोधंचकार ॥ १५ ॥ तेनसखंडंमहीमंडलंब्रह्मांडमपिपरंचाब्रह्मलोकाद्दृढमेज[illegible]

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

महद्भयंबभूव ॥ १६ ॥ तदैवशक्राद्याःशापभयभीताःप्रकंपिताःकृतबलिपाणयःपादपद्मेपरितोनिपेतुःपाहिपाहीतिजगुस्तैरित्थंश
ज्योतिष्मतीपृथक्पृथक्ताञ्छशाप ॥ १७॥ ॥ ज्योतिष्मत्युवाच ॥ ॥ छलयितुमिहमांसमागतस्त्वंभवखलपंगुरधःसमीक्षणश्च क्र
शतनुरतिकृष्णकुत्सिताभोभवसहसासितमाषतैलभक्षी ॥ १८ ॥ हेशुक्रअक्ष्णाभवकाणआशुस्त्रीसंज्ञकस्त्वंभवगीष्पतेत्र ॥ हेसौम्य मा
रदिनंहिशून्यंवदंतिगच्छंतिनकेकदाचित् ॥ १९ ॥ हेमंमलत्वंभववानराननोनिशाकरत्वंभवराजयक्ष्मवान् ॥ त्वंभग्नदंतोभवभोदिवाक
रपाशिन्कचित्तेभवताज्जलंधरी ॥ २० ॥ त्वंसर्वभक्षोभवतादुषर्बुधमनुष्यधर्मन्हतपुष्पकोभव ॥ वैवस्वतत्वंबहुमानभंगोभवाशुयुद्धेप्र
बलेनरक्षसा ॥ २१ ॥ मांहर्तुमागत्यसुराधमस्थितःकरोषिनिंदांपरमात्मनोगिरा ॥ तवप्रियांकोपिनृपोहरिष्यतिकरिष्यातिस्वर्गसुखंगते
त्वयि ॥ २२ ॥ पाशेनबद्धंयुधिनिर्जितंत्वांबलाद्गृहीत्वाखलुकोपिरक्षः ॥ लंकांपुरीमेत्यदिवस्पतेर्थिन्कारागृहेंधेकिलकारयिष्यति ॥ २३ ॥
॥ श्रीमहानंतउवाच ॥ अथहवावतयाशप्तानांदेवानांमध्येशक्रोपितांशशापकोपकारिणिसंकर्षणंवरमापिप्राप्यात्रजन्मन्यन्यत्रवाकदाचि
त्तवपुत्रोत्सवोमाभूत् ॥ एवमुक्त्वाशक्रोपितत्तेजसाधर्षितःसर्वदेवगणैःसहस्वर्गंजगामपुनःसातपस्तेपे ॥ २४ ॥ अथतत्तपोदृष्ट्वाब्रह्माब्रह्म
विद्भिर्ब्राह्मणैर्मरीच्यादिभिःसंवृतःसर्वजगत्कारणभूतःस्वभवनाद्धंसयानेनागतवान् ॥ २५ ॥ अंबरेस्थित्वातामाहेतिहेज्योतिष्मतिचाक्षु
षात्मजेत्वत्तपःसफलंजातंतेनसिद्धासिपरमहंप्रसन्नोस्मिवरंब्रूहीतिजगाद ॥ २६ ॥ तच्छुत्वाऽऽकंठजलाद्विनिर्गत्यब्रह्माणंप्रणिपत्यस्तुत्वा
कृतांजलिरित्यब्रवीद्धेभगवन् यदिप्रसन्नोसिकिलेहसंकर्षणोभगवान् सहस्रवदनोममवरोभूयात इतिश्रुत्वाहवावविबुधर्षभःप्रत्युवाच ॥
॥ २७ ॥ हेपुत्रितवमनोरथोदुर्लभोस्तितथापिपूर्णंकरिष्यामि ॥ अद्यैववैवस्वतमन्वंतरःप्राप्तोस्तिअस्यत्रिनवचतुर्युगविकल्पितेकालेस
तितववरःसंकर्षणोभगवान्भविष्याति ॥ २८ ॥ तच्छुत्वाज्योतिष्मतीब्रह्माणमाहदेवदेवभगवन्महान्कालोवर्ततेममनोरथःशीघ्रंभूया
त् त्वंसर्वकार्यंकर्तुंसमर्थः ॥ नचेत्तुभ्यंशापंदास्यामियथादेवेभ्योदत्तः ॥ २९ ॥ इतिप्रोक्तोब्रह्माशापभीतःक्षणंविचार्यपुनराहहेराजपुत्रि
त्वमानर्तपतेरेवतस्यकुशस्थल्यांपुत्रीभवतस्मिञ्जन्मनित्रिनवचतुर्युगविकल्पितःकालःकेनचित्कारणेनक्षणवद्भविष्यति ॥ इतितस्यैवरंद

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्वातत्रैवांतरधीयत ॥ ३० ॥ अथसाप्यानर्तेषुकुशस्थलीपतेरेवतस्यभार्यायांजन्मलेभेतत्रज्योतिष्मतीरेवतीनामरूपौदार्य्यगुणमंडि
तानवशरत्कंजनेत्राविवाहयोग्याबभूव ॥ ३१ ॥ तांरेवतःस्नेहेनांतःपुरेसभार्यउवाच कीदृशंवरमिच्छसीतिवद ॥ श्रुत्वासातदोवाचयः
सर्वेषांबलवान्समेवरोभूयात् ॥ ३२ ॥ इतिश्रुत्वाराजारेवतःसभार्योपिसुतांनीत्वादिव्यंरथमारुह्यबलवंतंवरंदीर्घायुषंपरिप्रष्टुंलोकानुल्लंघ्य
ब्रह्मलोकंगतवान् ॥ ३३ ॥ तत्रक्षणमास्थितोभूत्तेनक्षणेनभूलोकेऽद्यैवात्रिनवचतुर्युगविकल्पितःकालोजातःसाद्यैवब्रह्मलोकेवर्ततेरंभोरु
तस्यांत्वंसंलीनाभूत्वऽऽवेशावतारिणीद्वारकायांमांप्राप्यरमस्व ॥ ३४ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ इत्थंतद्वाक्यंश्रुत्वानागलक्ष्मीःसं
कर्षणंभर्तारमनुज्ञाप्यब्रह्मलोकमेत्यरेवतीविग्रहेस्वावेशंचकार ॥ ३५ ॥ अथसंकर्षणोभगवान्भूरिभूमिभारहणार्थंलोकनमस्कृताद्ब्रह्मलोक
धामसकाशादवततारेदंबलभद्रस्यभगवतआगमनंमयातेकथितम् सर्वदुरितापहरणंमंगलायनंयुवराजकौरवेंद्रकिंभूयःश्रोतुमिच्छसीति ॥
॥ ३६ ॥ इतिश्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां श्रीबलभद्रखंडेज्योतिष्मत्युपाख्यानेरेवत्युपाख्यानंनामचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ छ ॥
॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ मुनींद्रअहोऽहंधन्योस्मिपुरासंकर्षणस्यभक्तोऽस्मित्वयास्मारितोभगवतोवासुदेवस्यप्रभावंमाहात्म्यंपरमाद्भुतं
श्रुतमत्रावतारौभूत्वाभूम्यांरामकृष्णौपितुःपुरात्कथंव्रजेगतवंतौव्रजवासिभिर्नज्ञातौगुप्तौकथमभूतांतदुच्यताम् ॥ १ ॥ ॥ प्राड्विपाकउ
वाच ॥ ॥ अथैकदामथुरायांयदुपुर्य्यामुग्रसेनाग्रजोदेवकोदेवकींसुतांवसुदेवायददौ वरवध्वोःप्रयाणकालेकंसउग्रसेनात्मजस्तयोःस्यं
दनंनोदयामास ॥ २ ॥ तदैवदेववाणीकंसमाहरेयांवहसेऽस्याश्चाष्टमोगर्भोहित्वांहनिष्यति इतिश्रुत्वासमाहसुराः कालनेमिः कंसःखड्ग
पाणिर्भगिनींहंतुंप्रवृत्तः ॥ ३ ॥ तदैववसुदेवस्तंबोधयित्वाप्राहैनांमामारयअस्याःपुत्रान्समर्पयिष्येयतस्तेभयंजातंतमपि ॥ इतिश्रुत्वा
तद्वाक्यसारवित्कंसस्तौकारागारेकारयित्वानिश्चलोत्यभवत् ॥ ४ ॥ अथदेवक्याःप्रथमंजातंपुत्रंकंसायवसुदेवःप्रददौतंसत्यवादिनं
ज्ञात्वाकंसोर्भकंनजघान ॥ ५ ॥ अंकानांवामतोगतिस्तथादेवानांतस्मादयंवाशत्रुःसर्वेयादवादेवाःसंतितद्वधमिच्छंतीतिनारदवाक्या
त्पुनर्जातंजातमपिनिर्जघान ॥ ६ ॥ अथकंसभयात्पलायितानांयदूनांमहान्कष्टोबभूव ॥ अथसप्तमोगर्भोदेवक्याभगवाननंतोह्यभव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त् तत्तेजःश्रीकृष्णाज्ञयायोगमायादेवक्युदरात्संनिकृष्यवसुदेवस्यभार्यायांकंसभयाद्गोकुलस्थितायांरोहिण्यामर्पयितुमाजगाम ॥ ७ ॥ त
त्रैतेश्लोकाः ॥ देवक्याःसप्तमेगर्भेहर्षशोकविवर्द्धने ॥ व्रजंप्रणीतेरोहिण्यामनंतेयोगमायया ॥ अहोगर्भःक्वविगतइत्यूचुर्माथुराजनाः ॥ ८ ॥
अथव्रजेपंचदिनेषुभाद्रेस्वातौचषष्ठ्यांचसितेबुधेच ॥ उच्चैर्ग्रहैःपंचभिरावृतेचलग्नेतुलाख्येदिनमध्यदेशे ॥ ९ ॥ सुरेषुवर्षत्सुचपुष्पवर्षघनेषुमुं
चत्सुचवारिरिंदून् ॥ बभूवदेवोवसुदेवपत्न्यांविभासयन्नंदगृहंस्वभासा ॥ १० ॥ नंदोपिकुर्वञ्छिशुजातकर्मददौद्विजेभ्योनियुतंगवांच ॥
गोपान्समाहूयसुगायकानांरावैर्महामंगलमाततान ॥ ११ ॥ अथाष्टमोदेवक्याःपरिपूर्णतमोभगवान् श्रीकृष्णचन्द्रोवततार ॥ तदै
वतदाज्ञयानिशीथेतंप्रेंखेनिधायनंदपत्न्यांजातयायोगनिद्रयासंसुप्तेजगतिसतियमुनामुत्तीर्यमहावनमेत्ययशोदाशयनेसुतंनिधायसुतामादाय
पुनर्वसुदेवोगृहानाययौ ॥ १२ ॥ अथकारागारेबालध्वनिंश्रुत्वाशत्रुभीतःकंसःसमागत्यजातमात्रांतांकन्यांगृहीत्वाशिलापृष्ठेपोथया
मास ॥ १३ ॥ तदैवतद्धस्तात्समुत्पत्यांबरेयोगनिद्राभूत्वासिद्धचारणगंधर्वविद्याधरमुनिगणैस्तूयमानाकंसमिदमाह हेखलतवपूर्वशत्रु
रत्रक्वाजातोवृथादेवकीवसुदेवौदीनौदुनोषि इत्युक्त्वासाविंध्याचलंजगाम ॥ १४ ॥ इत्युक्तोविस्मितःकंसोदेवकीवसुदेवंचविमुच्यपू
तनादीन्दैत्यान्समाहूयचानिर्दशान्निर्दशान्बालान्हतुमाज्ञांचकारतेपितथाचक्रुः ॥ १५ ॥ अथनंदोपिपुत्रोत्सवंश्रुत्वामहोत्सवंचकार
एवंकंसभयमिषेणव्रजंप्राप्तौरामकृष्णौस्वमाययालक्षितौव्रजवासिनांकृपांकर्तुंजातमात्रावद्भुतांबाललीलांचक्रतुःकौरवेंद्रकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि
॥ १६ ॥ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां बलभद्रखंडे श्रीबलभद्रश्रीकृष्णजन्मोत्सवोनामपंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ छ ॥
॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ मुनींद्ररामोनंतोनंतलीलःश्रीकृष्णोपिचभूम्यांभूत्वारराजतस्यसंक्षेपेणचरित्रंवदव्रजेकिंमथुरायांकिंद्वारकायांकि
मत्रकिमन्यत्रकिंचकार ॥ १ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ अथहवावश्रीकृष्णोजातमात्रोऽद्भुतांलीलांपूतनामोक्षशकटासुरतृणा
वर्तवधयुतांविश्वरूपदर्शनदधिचौर्य्यब्रह्मांडदर्शनयमलार्जुनद्रुमखंडभंगादिसंयुक्तांदुर्वाससोदर्शितमायावैभवां श्रीमद्गर्गाचार्यवर्णितराधाकृ
ष्णनामौदार्य्यमाहात्म्ययुक्तां सुरज्येष्ठकारितवृषभानुवरनंदिनीविवाहरासमंडलकथामण्डितांचकार ॥ २ ॥ ततःश्रीवृंदावनागमनेस

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तिवत्सासुरबकासुराघासुराणांवधंकृत्वागोपालैःसहगोचारणेवृंदावनादिवनेषुविचचार ॥ ३ ॥ अथतालवनेधेनुकासुरंखररूपंखरस्वनं स्वपद्भ्यांताडयंतंभुजदंडाभ्यांगृहीत्वामहाबलोबलदेवस्तालवृक्षेतंपातयित्वापुनरापतंतंतंभूपृष्ठेपोथयामास समूर्च्छितोभग्नमस्तकःसद्य स्तन्मुष्टिप्रहारेणनिधनंजगाम ॥ ४ ॥ अथश्रीकृष्णःकालियदमनदावाग्निपानादीनिचरित्राणिकृत्वाश्रीराधाप्रेमप्रकाशप्रीतिपरीक्षणवृं दावनविहारदानमानलीलाहावभावयुक्तां शंखचूडवधादिशिवासुर्य्युपाख्यानकथांकथनीयांलीलांचकार ॥ ५ ॥ अथैकदागिरिराजपू जनेकृतेभग्नबलिरिंद्रः सांवर्तमेघमंडलैर्व्रजमंडलेववर्षतदाभगवान्भयातुरंव्रजंवीक्ष्यमाभैष्टेत्यभयंदत्वाएककरेणगिरिराजंसमुत्पाट्योच्छि लींध्रंबालइवदधारहवावसप्तवर्षोयःसप्ताहंसुस्थिरंतस्थौ ॥ ६ ॥ अथेंद्रःसर्वदेवगणैर्भयभीतः सार्धंश्रीकृष्णचन्द्रश्रीमत्पादारविंदद्वयंप्रणम्य किरीटेननतोभूत्वातदभिषेकंकृत्वामहेंद्रराट्सुरभिसुरमुनिभिःसार्द्धंस्वर्गंजगाम ॥ ७ ॥ तदद्भुतंगोवर्द्धनोद्धरणंदृष्ट्वागोपाविसिष्मुस्तेभ्यो मुक्तारोहणादिवैभवंसंदर्शयामास ॥ ८ ॥ अथश्रुतिरूपर्षिरूपामैथिलाकौशलाऽयोध्यापुरवासिनीयज्ञसीतापुलिंदकारमावैकुंठश्वेतद्वी पोर्ध्ववैकुंठाजितपदश्रीलोकाचलवासिनीश्रीसखीदिव्यादिव्यात्रिगुणवृत्तिभूमिगोपीदेवजनस्त्रीजालंधरीबर्हिष्मतीपुरंध्र्यप्सरःसुतलवासिनीना गेंद्रकन्यादिभिर्गोपीयूथैः पृथक्पृथक् श्रीकृष्णोव्रजमंडलेरासमंडलंचकार ॥ ९ ॥ एकदागाश्चारयन्सबलःश्रीकृष्णोगोपालबाले र्भांडीरेबाललीलांवाह्यवाहकलक्षणांकृतवान् तत्रप्रलंबोगोपरूपोदैत्योविहारेविहारविजयंरामंस्वपृष्ठेनिधायोवाह ॥ १० ॥ अथहवाव मथुरांगंतुमुद्यतंगिरींद्रसदृशंतमुद्वीक्ष्यपृष्ठगतोबलदेवोमहाबलोरुषामुष्टिनाशिरसिमहाद्रिंयथाद्रिभित्तताडतेनसद्योविशीर्णमस्तकोवज्रहतोगि रिवद्दैत्योभूम्यांनिपपात् ॥ ११ ॥ एकदाग्रीष्मेकुंजारण्यगतासुगोषुचगोपालेषुसत्सुसद्यःसंभूतोदावाग्निःप्रलयाग्निरिववववृधेततःकृ ष्णरामेतिवदतःपाहिपाहीतिगोपालाञ्छरणंगतान्वीक्ष्यलोचनानिमीलयताशुमाभैष्टेत्युक्त्वातमग्निमपिबत् ॥ १२ ॥ अथहवावभां डीराद्यमुनापारेगोपालगोगणंनीत्वाप्राप्तोभूत् तत्राशोकवनेयज्ञपत्न्यानीतंभोजनंकृतवान् ॥ १३ ॥ अथव्रजेनंदराजेवरुणग्रस्तेवरुणस्य मानभंगंकृत्वानंदादिभ्योगोपेभ्योपिसर्वलोकनमस्कृतंवैकुंठंदर्शयामास ॥ १४ ॥ अथांबिकावनेश्रीकृष्णःसरस्वतीतीरेनंदंग्रसंतंसुदर्श

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नंसर्पंकिलाखिललोकपालवंदितेनश्रीमच्चरणारविंदेनस्पृष्ट्वासर्पदेहात्तंमोचयामास ॥ १५ ॥ अथसबलःश्रीकृष्णोनिलायनक्रीडायांचोर
पालकलक्षणंचोररूपंव्योमासुरंकंससखंभुजदंडाभ्यांगृहीत्वादशदिक्षुभ्रामयन्भगवान्भूपृष्ठेपातयामास ॥ १६ ॥ तथारिष्टासुरंकंसप्र
णोदितंशृंगयोःसमुद्धृत्यपातयामास अथनारदमुखाच्छ्रुतश्रीकृष्णकथेनकंसेनप्रणोदितंकेशिनंश्रीकृष्णोभुजप्रवेशेनसममर्दैत्थमनेकालीलाः
सहसाव्रजमंडलेबलेनकारयामास ॥ १७ ॥ इ०श्रीम०सं०श्रीब०प्राड्विपाकदुर्योधनसंवादेरामकृष्णव्रजलीलावर्णनंनामषष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥
॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ अथमथुरायांरामकृष्णौयानिचरित्राणिकृतवंतौतानिसंक्षेपेणयुवराजशृणुतात् अथकालनेमिनाकंसेनप्रयुक्तोऽक्रूरो
रामकृष्णौसमानेतुंव्रजमंडलमागतवान् ॥ १ ॥ तत्रगंतुमभ्युदितंनंदराजसूनुंवीक्ष्यगोपीगणाविरहातुराबभूवुःपृथक्पृथक्तानाश्वास्य
भगवान्रथमारुह्यसबलोऽक्रूरेणयदुपुरींगच्छन्मार्गेयमुनाजलेषुचश्वाफल्कायस्वंधामदर्शयामास ॥ २ ॥ अथपूर्वाह्णेमथुरोपवनेस्थित्वा
पराह्णेमथुरांपुरींसर्वतोददर्शअथरामकृष्णौदेवौपुराणौपुरुषौलीलयानरवरवेषधरौदिदृक्षवः पौराश्चपुरंध्र्यः कर्माणित्यक्त्वाव्यधावन्नापगाउ
दधिमिव ताभ्यःकोटिकंदर्पदर्पहरसौंदर्यस्वंसंदर्शयंतौचेतोहरंतौविचेरतुःस्म ॥ ३ ॥ अथराजमार्गेतद्याचितवस्त्राण्यदास्यंतंरजकंरंगका
रंकराग्रेणसर्वेषांपश्यतांनिजघानतथावस्त्रवेषंकुर्वतेवायकायस्वसारूप्यंप्रादात् ॥ ४ ॥ ततःसैरंध्रींकुब्जांत्रिवक्रांचंदनादानमिषेणऋज्वीं
त्रिलोकसुंदरींकृत्वाततोवश्यजनान्समाभाष्यमथुरार्भकैःसहितोधनुःस्थले प्रविष्टो यथेंद्रंहेमचित्रंसप्ततालकंसहस्रशःपुरुषैर्नेतुंशक्यंबृह
द्वारंचाष्टधातुमयंलक्षभारसमंयज्ञमंडपधृतंकंसायभार्गवेणदत्तंसाक्षाच्छेषमिवकुंडलीभूतंकोदंडंवैष्णवंवीक्ष्यप्रसह्यादददे ॥ ५ ॥ तदैव
पश्यतांलोकानांसज्यंकृत्वालीलयाकृष्यकर्णपर्यंतंदोर्दंडाभ्यांयथेक्षुदंडंवेतंडःशुंडादंडेनकोदंडंमध्यतोबभंज ॥ ६ ॥ भज्यमानस्यध
नुषष्टंकारेणसप्तलोकबिलैःसहसर्वंब्रह्मांडंननाद ॥ ततस्तारादिग्गजाश्चविचेलुःसर्वभूखंडमंडलंस्थालीवघटिकाद्वयमात्रंप्रचकंपे ॥ ७ ॥
अथापराह्णेरंगभूमिद्वारिद्विपंकुवलयापीडंसमेत्यक्षणंबाललीलयायुद्धंकृत्वाशुंडादंडेसंगृहीत्वात्वितस्ततोभ्रामयित्वाबालकःकमंडलुमिवभूपृ ॥ ५ ॥
ष्ठेतंपातयामास ॥ ८ ॥ तमित्थंनिहत्यरंगभूमौकंससभायांजनितायांयथाभावंदर्शनंदत्वामल्लयुद्धंकृत्वाचाणूरमुष्टिककूटशलतोशल

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कान्कंसस्याग्रेसर्वेषांपश्यतांभूपृष्ठेरामकृष्णौपातयामासतुः ॥ ९ ॥ अथतत्कर्मवीक्ष्यदुर्वचनानिविकत्थमानस्यकंसस्यमधुसूदनःस
हसोत्पत्यमंचंमहोन्नतंसमारुरोह ॥ १० ॥ ततःसत्वरंमृत्युमिवआगतंवीक्ष्यमंचकादुत्थायतंनिर्भर्त्सयन्मदोद्धतःकंसःखड्गचर्मणीजगृहेहरिःस
हसाचर्मासिसंयुक्तंकंसंसविषंफणींद्रमिवतुंडाविभागाभ्यांविराडिवदोर्दंडाभ्यांबलात्समग्रहीत् ॥ ११ ॥ यथाताक्ष्यर्तुण्डात्फणीवकंसोभु
जबंधाद्बलाद्विनिर्गत्यपतत्खड्गचर्मणीगृहीत्वापुनरुद्यतोभूत् ॥ पुनर्मंचेचलितौवेगान्मर्दयंतौशैलेसिंहाविवशुशुभाते ॥ १२ ॥ ततोबला
दुत्पतंतंकंसंशतहस्तमंबरेकृष्णउतपतञ्छ्येनंश्येनइवतंसमग्रहीत् पुनर्गच्छंतंदैत्यपुंगवंप्रचंडभुजदंडाभ्यांगृहीत्वात्रैलोक्याधारइतस्ततो
भ्रामयित्वा महांबरान्मंचोपरिपातयामास ॥ १३ ॥ ततस्तडित्पाताद्द्रुमंखंडइवभग्नदंडोमंचोबभूवसवज्रांगःपतितोपिकिंचिद्व्याकुलः
सहसोत्थायमहात्मनापुनर्युयुधेपुनस्तंभुजदंडाभ्यांभगवान्गृहीत्वामंचेक्षिप्त्वाहृदयमारुह्यतन्मौलिंगृहीत्वासद्यःकेशेषुप्रगृह्यमंचाद्रंगोपरिपा
तयित्वाशैलाद्गंडशिलामिवतस्योपरिष्ठात्सनातनःसर्वाधारोनतोनंतविक्रमोवेगात्स्वयंनिपपाततयोर्निपातेननिम्नीभूतंभूखंडमंडलंस्थालीवद
डत्रयसहसाचकंपे ॥ १४ ॥ अथसंपरेतंभोजराजंयदुराजोभूमिगतंनागेंद्रमृगेंद्रइवसर्वेषांपश्यतांविचिकर्षतदैवभूभुजांहाहाकारआसीत्अ
होवैरभावेनयंभजन्कंसोपितस्यसारूप्यंभृंगिणःकीटकइवजगाम ॥ १५ ॥ ततःकंसंमृतंसहसावीक्ष्यसमागतान्तस्यानुजान्खड्गचर्मधरान्दृ
ष्ट्वाबलभद्रोमुद्गरंनीत्वासर्वतोभिजघानतदादेवदुंदुभयोनेदुर्जयध्वनिश्चाभूद्देवाःपुष्पैर्ववृषुर्विद्याधरयोंननृतुर्विद्याधरगंधर्वकिन्नराजगुः ॥ १६ ॥
अथसर्वानाश्वास्यपितरौविमोक्ष्योग्रसेनायराज्यंदत्वोपवीतंप्राप्यसांदीपनाद्विद्याअधीत्यतस्मैमृतंसुतं दक्षिणांदत्वाशंखंहत्वामथुरामेत्य
वसन्व्रजशांत्यैचोद्धवंप्रेषयित्वापुनःस्वयंव्रजंगत्वाराधायैगोपीभ्योदर्शनंदत्वारासमध्येऋभुमोक्षंकृत्वापुनर्मथुरायांमाथुरेशोरराज रामोपि
कोलवधंकृत्वातस्यांविरराजेतितयोर्मथुरायांसहस्रशःपवित्राणिविचित्राणिचरित्राणिबभूवुः ॥ १७ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायांश्री
बलभद्रखण्डे प्राड्विपाकदुर्योधनसंवादे मथुरालीलावर्णनंनामसप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ ॥ छ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ अथयुवराज
धार्तराष्ट्रतयोर्द्वारकालीलांसंक्षेपेणश्रृणुतात् ततःकंसस्यपारोक्ष्यंसौहृदंकुर्वंतंसमागतंजरासंधंजित्वा द्वारकाख्यंसमुद्रेदुर्गंनिर्माय्यतत्रैकरात्रे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

णज्ञातीन्समाधायमुचकुंदद्दशाकालंघातयित्वापुनारामकृष्णौप्रवर्षणाद्रिमेत्यतस्माद्द्वारकामाजग्मतुः ॥ १ ॥ अथब्रह्मलोकात्समागतोरेवतः
सुतांरत्नमालान्वितांविधिवद्बलशालिनेबलभद्रायदत्वातपःकर्तुंबदर्याख्यंगतवान् ॥ २ ॥ अथश्रीकृष्णःशत्रूणांपश्यतांकुंडिनपुराद्रुक्मिणीं
जहारतथाजांबवतींसत्यभामांकालिंदींमित्रविंदांनाग्निजितींभद्रांलक्ष्मणांचभौमंहत्वाषोडशसहस्रंशतंचराजकन्याउवाह ॥ ३ ॥ राजन्भी
ष्मककन्यायांरुक्मिण्यांश्रीकृष्णस्यपुत्रःप्रथमाःकामदेवावतारःपितृसमसुंदरआसीत्तस्मादनिरुद्धःसुरज्येष्ठावतारोऽभूत् ॥ ४ ॥ अथैक
दोग्रसेनराजसूयाध्वरेनागवल्लींगृहीत्वादिग्विजयार्थीनिर्गतःप्रद्युम्नोयादवैर्भ्रातृभिःसहजंबुद्वीपेनवखंडविजयंकुर्वन् कामदुघनदसमीपेवसंत
मालतीपुराधीशेनपतंगेनगंधर्वराजेनयुयुधे ॥ ५ ॥ तत्रगदायुद्धेगदामादायगदोबलदेवानुजोगदाधरंस्वगदयापतंगंतताड सोपितंह्वदिचौ
जसाजघानेत्थंतयोर्गदायुद्धंघटिकाद्वयंबभूवपतंगगदाप्रहारेणगदोयुद्धेक्षणंमूर्च्छांजगाम ॥ ६ ॥ तदाहाहाकारेजाते कोटिमार्तंडसन्निभो
भलभद्रआविर्भूत्वागंधर्वाणांसर्वंबलंहलाग्रेणसमाकृष्यतदुपरिपरिक्लिष्टमुसलताडनंचकारतेनयुगपत्सर्वसैन्यंसभटद्विपरथंचूर्णीबभूव ॥ ७ ॥
अथपतंगोपिविरथोभयभीस्तस्मात्पुरींगत्वापुनर्योद्धुंयादवैःसेनाव्यूहंचकारतच्छुत्वाक्रुद्धोबलभद्रो गंधर्वाणांमहापुरींशतयोजनविस्ती
र्णांवसंतमालतीनाम्नींसर्वांहलेनसंविदार्यसहसाकामदुघेनदेसंकर्षणोविचकर्ष ॥ ८ ॥ अथहवावपतितैर्गृहैर्हाहाकारेजातेतिर्यक्पातेमिवा
घूर्णांसमस्तांनगरींवीक्ष्यगंधर्वैर्गंधर्वेशःपतंगःकृतांजलिर्धर्षितोविश्वकर्मकृतानांविमानानांद्विलक्षंगजानांचतुर्लक्षंचाश्वशतार्बुदंचदिव्यानांरत्ना
नांभारंदशशतार्बुदंचबलिंनीत्वाबलशालिनेबलायदत्वाप्रदक्षिणीकृत्यप्रणनाम ॥ ९ ॥ अथतथासांबमोक्षार्थंबलभद्रइहागतोभ
वतांपश्यतांपुरमिदंहलाग्रेणसंविदार्यश्रीगंगांसाक्षात्संकर्षणोविचकर्ष तथैवनागकन्याभिर्गोपीभिर्निर्मितेरासमंडलेकालिंदींहलाग्रेणविचकर्ष
॥ १० ॥ अथैकदाद्विविदोनामवानरःसुग्रीवसचिवोभौमसखोनारदेनप्रेरितोहरिंयोद्धुकामोबतरैवतकाचलमेत्यबलेनघटिकाचतुष्टयंयुयु
धेद्रुमदंडाशिलामुष्टिभिर्विनिघ्नंतंतंबलभद्रोमुसलेनमूर्ध्निनिर्जघानपुनर्नमृतंमुष्टिनाघातयित्वापलायंतंभुजदंडाभ्यांगृहीत्वारैवतकाचलपृष्ठेपा
तयित्वाच्युताग्रजोदृढेनमुष्टिनाह्वदितंतताड तत्पतनेनसटंकःशैलेंद्रःकमंडलुरिवचकंपे ॥ ११ ॥ अथहवावराजन्नद्यभवतांपांडवैःसहयुद्धो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

द्यमं श्रुत्वातीर्थाभिषेकव्याजेनब्राह्मणैर्नागरैःसहितःपुराद्विनिर्गतोद्वारकांप्रदक्षिणीकृत्यासिद्धाश्रमप्रभासयोःस्नात्वापश्चिमायांदिशिसरस्वतीप्रतिस्रोतःसैंधवारण्यजंबूमार्गोत्पलावर्ताबुदहेमवंतासिंधूनुपस्पृश्यपृथूदकबिंदुसरास्त्रितकूपसुदर्शनात्रितौशनसाग्नेयवायवसौदासगुहतीर्थश्राद्धदेवादीनितीर्थानिस्नात्वोत्तरस्यांदिशिकैलासकरवीरमहायोगगणेशकौबेरप्राक्ज्योतिषरंगवल्लीसीतारामक्षेत्रचैत्रदेशवसन्ततिलकादशार्णभद्राकूर्मतीर्थपुष्पमालाचित्रवनचंद्रकांतानैःश्रेयसमनुपर्वतचक्षुःकामशालिनीकामवनवेदक्षेत्रसीतापृथुतीर्थतपोभूमिलीलावतीवेदनगरगांधर्वशक्रतीर्थादीनि कृत्वा पुनरागत्य विशालां ब्रह्मतीर्थचक्रमेत्य प्राचींसरस्वतीं स्नात्वा बदर्याश्रमकेदारावुपस्पृश्यपुनर्भारते श्रीजाह्नवीकालिंदीहरिद्वारकुरुक्षेत्रमथुरापुष्करेषु स्नात्वापुनस्तस्माच्छांभलं सौकरं प्राप्यचान्यानिकुर्वन्तीर्थानिसाक्षात्संकर्षणो नैमिषारण्यंजगाम ॥ १२ ॥ तंसमागतं वीक्ष्य शौनकादयो मुनयःसमुत्थायववंदिरेचार्चयन् ॥ १३ ॥ तत्रवेदव्यासशिष्यंरोमहर्षणमप्रत्युत्थायिनंवीक्ष्यकरस्थेनकुशाग्रेणतंजघानेतितदाहाहेतिवादिनोमुनीन्वीक्ष्यलोकपावनोपिलोकसंग्रहार्थंद्वादशमासान्तीर्थस्नानेविशुद्धयेमनोदधे ॥ १४ ॥ तत्रेल्वलसुतोबल्वलोनामदैत्य उपावृत्तेपर्वणि पांसुवर्षणप्रचंण्डेनवायुनापूयशोणितविण्मूत्रसुरामांसदुर्गन्धेन समागतःखेदृष्टोभूत् अथबृहज्जिह्वं वज्रांगं भिन्नकज्जलांजनचयकृष्णं तप्तताम्रश्मश्रुं भयंकरं ब्रह्मद्रुहं ब्रह्मशांतये हलाग्रेणसमाकृष्य गगनात्मुसलेनमूर्ध्नि बलभद्रस्तंतताड तत्ताडनेनाकाशात्सोपिकमंडलुरिवव्यसुःपपात ॥ १५ ॥ अथप्रसन्नामुनयोपिरामंसंस्तुत्याऽवितथाशिषःप्रयुज्यवृत्रघ्नंविबुधाइवाभ्यषिंचन् तैरभ्यनुज्ञातः सरयूकौशिकमानससरोवरगंडकीगौतमीषुस्नात्वाऽयोध्यानंदिग्रामबर्हिष्मतीब्रह्मावर्तादीन्युपस्पृश्यतीर्थराजंप्रयागंजगामतत्रायुतगजदानंचकार ॥ १६ ॥ ततश्चित्रकूटविंध्याचलकाशीविपाशाशोणमिथिलागयादिषुस्नात्वागंगासागरसंगमंजगाम तत्रसुवर्णशृंगांबरसंयुक्तंपृथक्सुवर्णरत्नभारसहितंगवांकोटिशतंब्राह्मणेभ्यःप्रादात् ॥ ततःक्रमशो दक्षिणस्यां दिशिमहेन्द्राद्रिसप्तगोदावरीवेणीपंपाभीमरथीस्कंदक्षेत्रश्रीशैलवेङ्कटकांचीकावेरीश्रीरंगर्षभाद्रिसामुद्रसेतुकृतमालाताम्रपर्णीमलयाचलकुलाचलदक्षिणसिंधुफाल्गुनपंचाप्सरोगोकर्णशूर्पारकतापीपयोष्णीनिर्विंध्यादंडकरेवामाहिष्मत्यवंतिकादीनितीर्थानिसाक्षात्सं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कर्षणःकरिष्यतिततस्त्वत्सहायार्थंविनशनेचागमिष्यति ॥ १७ ॥ इदंबलभद्रचरित्रंपवित्रंसर्वपापाभिहरणंतीर्थयात्रावर्णनंनितरांम
यावर्णितंसर्वमंगलकरणंकौरवेंद्रकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि ॥ १८ ॥ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायांश्रीबलभद्रखंडेप्राड्विपाकदुर्योधनसं
वादेद्वारकालीलावर्णनंनामाष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥
॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ मुनिशार्दूलभगवन्भगवान्बलभद्रोनागकन्याभिर्गोपीभिःकदाकालिंदीकूलेविजहार ॥ १ ॥ ॥ प्राड्विपाकउ
वाच ॥ ॥ एकदाद्वारकानगरात्तालांकंरथमास्थायसुहृद्दिदृक्षुः परमुत्कंठोनंदराजगोकुलंगोगोपालगोपीगणसंकुलं संकर्षण आगत
श्चिरोत्कंठाभ्यां नंदराजयशोदाभ्यां परिष्वक्तोगोपीगोपालगोभिर्मिलित्वातत्रद्वौमासौवासंतिकौचावात्सीत् ॥ २ ॥ अथचयानागक
न्याःपूर्वोक्तास्तागोपकन्याभूत्वाबलभद्रप्राप्त्यर्थंगर्गाचार्याद्बलभद्रपंचांगंगृहीत्वातेनैवसिद्धाबभूवुः ताभिर्बलदेवएकदाप्रसन्नःकालिंदीकू
लेरासमंडलंसमारेभेतदैवचैत्रपूर्णिमायांपूर्णचंद्रोरुणवर्णःसंपूर्णवनंरंजयन्विरेजे ॥ ३ ॥ शीतलामंदयानाःकमलमकरंदरेणुवृंदसंवृताः
सर्वतोवायवःपरिवव्रुः कलिंदगिरिनंदिनीचलहरीभिरानंददायिनीपुलिनंविमलंह्याचित्रंचकार तथाकुंजप्रांगणनिकुंजपुंजैःस्फुरल्ललितपल्ल
वपुष्पपरागैर्मयूरकोकिलपुंस्कोकिलकूजितैर्मधुमत्तमधुपमधुरध्वनिभिर्व्रजभूर्विभ्राजमानाबभूव ॥ ४ ॥ तत्रक्वणद्घाटकनूपुरःस्फुरन्मणि
मयकटककटिसूत्रकेयूरहारकिरीटकुंडलोपरिकमलपत्रैर्नीलांबरो विमलकमलपत्राक्षोयक्षीभिर्यक्षराडिवगोपीभिर्गोपराड्रासमंडलेरेजे ॥
॥ ५ ॥ अथ वरुणप्रेषितावारुणीदेवीपुष्पभारगंधिलोभिमिलिंदनादितवृक्षकोटरेभ्यःपतंतीसर्वतोवनंसुरभिचकार तत्पानमदविह्वलः
कमलविशालताम्राक्षो मकरध्वजावेशचलद्घुर्य्यांगभंगोविहारखेदस्वेदांबुकणैर्गलद्गंडस्थलपत्रभंगो गजेंद्रगतिर्गजेंद्रशुंडादंडसमदोर्दं
डमंडितोगजीभिर्गजराजेंद्रइवोन्मत्तः सिंहासन्यस्तहलेशोमुसलपाणिः कोटींदुपूर्णमंडलसंकाशःप्रोद्गमद्रत्नमंजीरप्रचलन्नूपुरप्रक्वणत्क
नककिंकिणीभिः कंकणस्फुरत्ताटंकपुरटहारश्रीकंठांगुलीयशिरोमणिभिः प्रविडंबिनीकृतसर्पिणीश्यामवेणीकुंतलललितगंडस्थलप ॥ ७ ॥
त्रावलिभिःसुंदरीभिर्भगवान्भुवनेश्वरोविभ्राजमानोविरराजअथचरेमे ॥ ६ ॥ अथहवावकालिंदीकूलेकांतारपर्यटनविहारपरिश्रमोद्य

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्स्वेदबिंदुप्राद्रमुखारविंदःस्नानार्थंजलक्रीडार्थंयमुनांदूरात्सआजुहाव ततस्त्वनागतांतटिनींहलाग्रेणकुपितोविचकर्षइतिहोवाचच ॥ ७ ॥
अद्यमामवज्ञायनायासिमयाहूतापिमुसलेनत्वांकामचारिणींशतधानेष्येएवंनिर्भर्त्सितासाभूरिभीतायमुनाचकितातत्पादयोः पतितोवाच
॥ ८ ॥ रामरामसंकर्षणबलभद्रमहाबाहोतवपरंविक्रमंनजाने यस्यैकस्मिन्मूर्ध्निसर्षपवत्सर्वंभूरिभूखंडमंडलंदृश्यतेतस्यतवपरमनुभाव
मजानंतींप्रसन्नांमांमोक्तुंयोग्योसित्वंभक्तवत्सलोसि ॥ ९ ॥ इत्येवंयाचितोबलभद्रोयमुनांततोव्यमुंचत्पुनःकरेणुभिःकरीवगोपीभिर्गो
पराङ्जलंविजगाह पुनर्जलाद्विनिर्गत्यतटस्थायबलभद्रायसहसायमुनाचोपायनंनीलांबराणिहेमरत्नमयभूषणानिदिव्यानिचददौ हवाव
तानिगोपीयूथायपृथक्पृथक्विभज्यस्वयंनीलांबरेवसित्वाकांचनीं मालांनवरत्नमयीं धृत्वामहेंद्रोवारणेंद्रइवबलभद्रोविरेजे ॥ १० ॥ इ
त्थंकौरवेंद्रयादवेंद्रस्यरमतःसर्वाःसंतिक्योनिशाव्यतीताबभूवुः ॥ भगवतोबलभद्रस्यहस्तिनापुरमिववीर्य्यंसूचयतीवद्यद्यापिचकृष्टव
र्त्मनायमुनावहंती इमांरामस्यरासकथांयःशृणोतिश्रावयति च ससर्वपापपटलंछित्वा तस्यपरस्परमानंदपदंप्रतियातिकिंभूयःश्रोतुमि
च्छासि ॥ ११ ॥ ॥ इतिश्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायांश्रीबलभद्रखंडेप्राड्विपाकदुर्योधनसंवादेरासक्रीडावर्णनंनामनवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥
॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ भगवन्गर्गाचार्येणगोपीयूथायकथंदत्तंबलभद्रपंचांगंतत्कृपयावदतात्त्वंसर्वज्ञोसि ॥ १ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥
कौरवेंद्रएकदागर्गाचार्यःकलिंदनंदिनींस्नातुंगर्गाचलाद्व्रजमंडलंचाजगाम तत्रैकांतेमरुच्छीलैर्जल्हलितलतातरुपल्लवपुष्पगंधमत्तमिलिंद
पुंजेकालिंदीकूलकलितनिकुंजेश्रीरामकृष्णध्यानतत्परंगर्गाचार्यं प्रणम्यनागेंद्रकन्याःस्म इतिजातिस्मरागोपकन्याः श्रीमद्बलभद्रप्रा
प्त्यर्थंसेवनंपप्रच्छुस्तासांपरमांभक्तिंवीक्ष्यपद्धतिपटलस्तोत्रकवचसहस्रनामानिगोपीयूथायसप्रददौकिंभूयस्त्वंतद्ग्रहणंकर्तुमिच्छसिवदतात्
॥ २ ॥ दुर्योधनउवाच ॥ रामस्यपद्धतिंब्रूहियया सिद्धिंव्रजाम्यहम् ॥ त्वंभक्तवत्सलोब्रह्मन्गुरुदेवनमोस्तुते ॥ ३ ॥ ॥ प्राड्विपाक
उवाच ॥ ॥ राममार्गस्यनियमंशृणुपार्थिवसत्तम ॥ येनप्रसन्नोभवतिबलभद्रोमहाप्रभुः ॥ ४ ॥ सहस्रवदनोदेवोभगवान्भुवनेश्वरः ॥
नदानैर्नचतीर्थैश्चभक्त्यालभ्यस्त्वनन्यया ॥ ५ ॥ सत्संगमेत्याशुशिक्षेद्भक्तिंवैश्रीहरेर्गुरोः ॥ ससिद्धःकथितोजातंयस्यवैप्रेमलक्षणम् ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ ६ ॥ ब्राह्मेमुहूर्तेंउत्थायरामकृष्णेतिचब्रुवन् ॥ नत्वागुरुंभुवंचैवततोभूम्यांपदंन्यसेत् ॥ ७ ॥ वाय्युपस्पृश्यरहसिस्थितोभूत्वाकुशास
ने ॥ हस्तावुत्संगआधायस्वनासाग्रनिरीक्षणः ॥ ८ ॥ ध्यायेत्परंहरिंदेवंबलभद्रंसनातनम् ॥ गौरंनीलांबरंह्द्यंवनमालाविभूषितम् ॥ ९ ॥
एवंध्यानपरोनित्यंप्रीत्यर्थंहलिनःप्रभोः ॥ त्रिकालसंध्याकृच्छुद्धोमौनीक्रोधविवर्जितः ॥ १० ॥ अकामीगतलोभश्चनिर्मोहःसत्यवाग्भ
वेत् ॥ द्विवारंजलपानार्थीएकभुक्तोजितेंद्रियः ॥ ११ ॥ क्षौमांबरोभूमिशायीभूत्वापायसभोजनः ॥ एवंनिर्जितषड्वर्गोभवेदेकाग्रमानसः ॥
॥ १२ ॥ तस्यप्रसन्नोभवतिसदासंकर्षणोहरिः ॥ परिपूर्णतमःसाक्षात्सर्वकारणकारणः ॥ १३ ॥ इत्थंश्रीबलभद्रस्यकथितापद्धतिर्म
या ॥ कौरवेंद्रमहाबाहोकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि ॥ १४ ॥ ॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ मुनींद्रदेवदेवस्यपटलंब्रूहिमेप्रभोः ॥ येनसेवांकरि
ष्यामितत्पदांबुजयोःसदा ॥ १५ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ बलस्यपटलंगुह्यंविद्धिसिद्धिप्रदायकम् ॥ एकांतेब्रह्मणादत्तंनारदाय
महात्मने ॥ १६ ॥ प्रणवंपूर्वमुद्धृत्यकामबीजंततःपरम् ॥ कालिंदीभेदनपरंसंकर्षणमतःपरम् ॥ १७ ॥ चतुर्थ्यंतंद्वयंकृत्वास्वाहापश्चाद्वि
धायच ॥ मंत्रराजमिमंराजन्ब्रह्मोक्तंषोडशाक्षरम् ॥ १८ ॥ जपेल्लक्षंव्रतीभूत्वासहस्राणिचषोडश ॥ इहामुत्रपरांसिद्धिंसंप्राप्नोतिनसंशयः ॥
॥ १९ ॥ अथजप्तस्यमंत्रस्यमहापूजांसमाचरेत् ॥ द्वात्रिंशत्पत्रसंयुक्तंकर्णिकाकेसरोज्ज्वलम् ॥ २० ॥ भव्यंकंजंपंचवर्णैर्लिखित्वास्थं
डिलेशुभे ॥ तस्योपरिन्यसेद्राजन्हेमसिंहासनंशुभम् ॥ तस्मिञ्छ्रीबलदेवस्यपरामर्चांप्रपूजयेत् ॥ २१ ॥ ॐनमोभगवतेपुरुषोत्तमायवा
सुदेवायसंकर्षणायसहस्रवदनायमहानंतायस्वाहा ॥ अनेनमंत्रेणशिखाबंधनंकृत्वासर्वतस्तंप्रणम्यतत्संमुखोभूत्वास्वयंनतोभवेत् ॥ ॐ
जयजयानंतबलभद्रकामपालतालांककालिंदीभंजनआविराविर्भूयममसंमुखोभवेति अनेनमंत्रेणावाहनंकुर्यात् ॥ ॐनमस्तेस्तुसीरपाणे
हलमुसलधररौहिणेयनीलांबररामरेवतीरमणनमस्तेस्तु ॥ अनेनमंत्रेणासनपाद्यार्घ्यस्नानमधुपर्कधूपदीपयज्ञोपवीतनैवेद्यवस्त्रभूषणगंध
पुष्पाक्षतपुष्पांजलिनीराजनादीनुपचारान्प्रकल्पयेत् ॥ ॐविष्णवेमधुसूदनायवामनायत्रिविक्रमायश्रीधरायहृषीकेशायपद्मनाभायदा
मोदरायसंकर्षणायवासुदेवायप्रद्युम्नायानिरुद्धायाधोक्षजायपुरुषोत्तमायश्रीकृष्णायनमः इतिपादगुल्फजानूरुकट्युदरपार्श्वपृष्ठिभुजाकं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

धरकर्णनासिकाधरनेत्रशिरांसिपृथक्पूजयामीतिमंत्रेणसर्वांगपूजांकुर्यात् ॥ अथशंखचक्रगदापद्मासिधनुर्बाणहलमुसलकौस्तुभवनमाला
श्रीवत्सपीतांबरलीलांबरवंशीवेत्रगरुडांकतालांकरथदारुकसुमतिकुमुदकुमुदाक्षश्रीदामादीन्प्रणवपूर्वेण चतुर्थ्यंतेननमःसंयुक्तेननाममंत्रेण
पृथक्पृथक्संपूज्यतथाविष्वक्सेनवेदव्यासदुर्गाविनायकादिक्पालग्रहादीन्कमलेसर्वतः स्वेस्वेस्थानेसंपूजयेत् पुनःपरिसमूहनादिस्था
लीपाकविधानेन वैश्वानरंसंपूज्य पूर्वोक्तेनमूलमंत्रेणपंचविंशतिसहस्राण्याहुतीर्जुहुयात् तथाष्टौसहस्राणिद्वादशाक्षरेणतथाष्टौसहस्राणि
चतुर्व्यूहमंत्रेणाहुतीर्जुहुयात् ततोदेवंप्रदक्षिणीकृत्यनमस्कृत्याचार्यमहार्हवस्त्रसुवर्णाभरणताम्रपात्रसवत्सगोसुवर्णदक्षिणाभिःसंपूज्य तथा
ब्राह्मणान्भोजनाद्यैःसंपूज्य नगरजनेभ्योभोजनंदत्वाचार्यान्प्रणमेत् ॥ इत्थंबलस्यपटलानुसारेणयोनुस्मरतिइहामुत्रसिद्धिसमृद्धिभिः
संवृतोभवति ॥ रामस्यपटलंगुह्यंमयातेवर्णितंशुभम् ॥ सर्वसिद्धिकरंराजन्किंभूयःश्रोतुमिच्छसि ॥ २२ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहिता
यां श्रीबलभद्रखण्डे प्राड्विपाकदुर्योधनसंवादे पद्धतिपटलवर्णनंनामदशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ ॥ छ ॥ ॥ दुर्योधनउवाच ॥ स्तोत्रं
श्रीबलदेवस्यप्राड्विपाकमहामुने ॥ वदमांकृपयासाक्षात्सर्वसिद्धिप्रदायकम् ॥ १ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ स्तवराजंतुरामस्य
वेदव्यासकृतंशुभम् ॥ सर्वसिद्धिप्रदंराजञ्छृणुकैवल्यदंनृणाम् ॥ २ ॥ देवादिदेवभगवन्कामपालनमोस्तुते ॥ नमोनंतायशेषायसाक्षाद्रा
मायतेनमः ॥ ३ ॥ धराधरायपूर्णायस्वधाम्नेसीरपाणये ॥ सहस्रशिरसेनित्यंनमःसंकर्षणायते ॥ ४ ॥ रेवतीरमणस्त्वंवैबलदेवोच्युता
ग्रजः ॥ हलायुधःप्रलंबघ्नःपाहिमांपुरुषोत्तम ॥ ५ ॥ बलायबलभद्रायतालांकायनमोनमः ॥ नीलांबरायगौरायरौहिणेयायतेनमः ॥
॥ ६ ॥ धेनुकारिर्मुष्टिकारिःकूटारिर्बल्वलांतकः ॥ रुक्म्यरिःकूपकर्णारिःकुंभांडारिस्त्वमेवहि ॥ ७ ॥ कालिंदीभेदनोसित्वंहस्तिना
पुरकर्षकः ॥ द्विविदारिर्यादवेंद्रोव्रजमंडलमंडनः ॥ ८ ॥ कंसभ्रातृप्रहंतासितीर्थयात्राकरःप्रभुः ॥ दुर्योधनगुरुःसाक्षात्पाहिपाहिप्रभो
जगत् ॥ ९ ॥ जयजयाच्युतदेवपरात्परस्वयमनंतदिगंतगतश्रुत ॥ सुरमुनींद्रफणींद्रवरायतेमुसलिनेबलिनेहलिनेनमः ॥ १० ॥ यःप
ठेत्सततंस्तवनंनरः सतुहरेःपरमंपदमाव्रजेत् ॥ जगतिसर्वबलंत्वरिमर्दनंभवतितस्यधनंस्वजनोघनम् ॥ ११ ॥ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्यसंहितायां श्रीबलभद्रखण्डे बलभद्रस्तवराजवर्णनंनामस्तोत्रंसम्पूर्णम् ॥ ॥ ७ ॥ ॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ गोपीभ्यःकव
चंदत्तंगर्गाचार्येणधीमता ॥ सर्वरक्षाकरंदिव्यंदेहिमह्यंमहामुने ॥ १ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ स्नात्वाजलेक्षौमधरःकुशासनःपवित्रपाणिः
कृतमंत्रमार्जनः ॥ स्मृत्वाथनत्वाबलमच्युताग्रजंसंधारयेद्धर्मसमाहितोभवेत् ॥ २ ॥ गोलोकधामाधिपतिःपरेश्वरःपरेषुमांपातुपवित्र
कीर्तनः ॥ भूमण्डलंसर्षपवद्विलक्ष्यतेयन्मुर्ध्निमांपातुसभूमिमण्डले ॥ ३ ॥ सेनासुमांरक्षतुसीरपाणिर्युद्धेसदारक्षतुमांहलीच ॥ दुर्गेषु
चाव्यान्मुसलीसदामांवनेषुसंकर्षणआदिदेवः ॥ ४ ॥ कलिन्दजावेगहरोजलेषुनीलांबरोरक्षतुमांसदाग्नौ ॥ वायौचरामोवतुखेबलश्चमहा
र्णवेनन्तवपुःसदामाम् ॥ ५ ॥ श्रीवासुदेवोवतुपर्वतेषुसहस्रशीर्षाचमहाविवादे ॥ रोगेषुमांरक्षतुरौहिणेयोमांकामपालोवतुवाविपत्सु ॥
॥ ६ ॥ कामात्सदारक्षतुधेनुकारिःक्रोधात्सदामांद्विविदप्रहारी ॥ लोभात्सदारक्षतुबल्वलारिर्मोहात्सदामांकिलमागधारिः ॥ ७ ॥ प्रातः
सदारक्षतुवृष्णिधुर्यःप्राह्णेसदामांमथुरापुरेन्द्रः ॥ मध्यंदिनेगोपसखःप्रपातुस्वराट्पराह्णेवतुमांसदैव ॥ ८ ॥ सायंफणींद्रोवतुमांसदैवप
रात्परोरक्षतुमांप्रदोषे ॥ पूर्णेनिशीथेचदुरन्तवीर्यःप्रत्यूषकालेवतुमांसदैव ॥ ९ ॥ विदिक्षुमांरक्षतुरेवतीपतिर्दिक्षुप्रलम्बारिरधोयदूद्वहः ॥
ऊर्ध्वंसदामांबलभद्रआरात्तथासमन्ताद्बलदेवएवहि ॥ १० ॥ अन्तःसदाव्यात्पुरुषोत्तमोबहिर्नागेंद्रलीलोवतुमांमहाबलः ॥ सदान्तरा
त्मानमतोहरिःस्वयंप्रपातुपूर्णःपरमेश्वरोमहान् ॥ ११ ॥ देवासुराणांभयनाशनञ्चहुताशनंपापचयेंधनानाम् ॥ विनाशनंविघ्नघटस्यविद्धि
सिद्धासनंवर्मवरम्बलस्य ॥ १२ ॥ (२३) ॥ इ० श्रीम० सं० श्रीबलभद्रखण्डे प्राड्विपाकदुर्योधनसंवादेस्तोत्रकवचवर्णनंनामैकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥
॥ दुर्योधनउवाच ॥ ॥ बलभद्रस्यदेवस्यप्राड्विपाकमहामुने ॥ नाम्नांसहस्रंमेब्रूहिगुह्यंदेवगणैरपि ॥ १ ॥ ॥ प्राड्विपाकउवाच ॥ ॥ सा
धुसाधुमहाराजसाधुतेविमलंयशः ॥ यत्पृच्छसेपरमिदंगर्गोक्तंदेवदुर्लभम् ॥ २ ॥ नाम्नांसहस्रंदिव्यानांवक्ष्यामितवचाग्रतः ॥ गर्गाचार्ये
णगोपीभ्योदत्तंकृष्णातटेशुभे ॥ ३ ॥ ॐ अस्यश्रीबलभद्रसहस्रनामस्तोत्रमंत्रस्य ॥ गर्गाचार्यऋषिःअनुष्टुप्छंदःसंकर्षणःपरमात्मादे ॥ ९ ॥
वता बलभद्रइतिबीजं रेवतीरमणइतिशक्तिः अनंतइतिकीलकं बलभद्रप्रीत्यर्थंजपेविनियोगः ॥ अथध्यानम् ॥ स्फुरदमलकिरीटंकिंकि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

णीकंकणार्हचलदलककपोलंकुंडलश्रीमुखाब्जम् ॥ तुहिनगिरिमनोज्ञंनीलमेघांबराढ्यंहलमुसलविशालंकामपालंसमीडे ॥ ४ ॥ ॐबलभ
द्रोरामभद्रोरामःसंकर्षणोच्युतः ॥ रेवतीरमणोदेवःकामपालोहलायुधः ॥ ५ ॥ नीलांबरःश्वेतवर्णोबलदेवोच्युताग्रजः ॥ प्रलंबघ्नोमहा
वीरोरौणिहेयःप्रतापवान् ॥ ६ ॥ तालांकोमुसलीहारीहलीयदुवरोबली ॥ सीरपाणिःपद्मपाणिर्लगुडीवेणुवादनः ॥ ७ ॥ कालिंदीभेद
नोवीरोबलःप्रबलऊर्ध्वगः ॥ वासुदेवकलानंतःसहस्रवदनःस्वराट् ॥ ८ ॥ वसुर्वसुमतीभर्तावासुदेवोवसूत्तमः ॥ यदूत्तमोयादवेंद्रोमाधवो
वृष्णिवल्लभः ॥ ९ ॥ द्वारकेशोमाथुरेशोदानीमानीमहामनाः ॥ पूर्णःपुराणःपुरुषःपरेशःपरमेश्वरः ॥ १० ॥ परिपूर्णतमःसाक्षात्परमः
पुरुषोत्तमः ॥ अनंतःशाश्वतःशेषोभगवान्प्रकृतेःपरः ॥ ११ ॥ जीवात्मापरमात्मासदंतरात्माध्रुवोव्ययः ॥ चतुर्व्यूहश्चतुर्मूर्तिश्चतुर्वेदश्चतुष्प
दः ॥ १२ ॥ प्रधानंप्रकृतिःसाक्षीसंघातःसंघवान्सखी ॥ महामनाबुद्धिसखश्चेतोहंकारआवृतः ॥ १३ ॥ इंद्रियेशोदेवतात्माज्ञानंक
र्मचशर्मच ॥ अद्वितीयोद्वितीयश्चनिराकारोनिरंजनः ॥ १४ ॥ विराट्सम्राट्महौघश्चाधारःस्थास्नुश्चरिष्णुमत् ॥ फणीन्द्रःफणिराजश्चस
हस्रफणमंडितः ॥ १५ ॥ फणीश्वरःफणीस्फूर्तिःफूत्कारीचीत्करःप्रभुः ॥ मणिहारोमणिधरोवितलीसुतलीतली ॥ १६ ॥ अतलीसु
तलेशश्चपातलश्चतलातलः ॥ रसातलोभोगितलःस्फुरदंतोमहातलः ॥ १७ ॥ वासुकीशंखचूडाभोदेवदत्तोधनंजयः ॥ कंबलाश्वो
वेगतरोधृतराष्ट्रोमहाभुजः ॥ १८ ॥ वारुणीमदमत्तांगोमदघूर्णितलोचनः ॥ पद्माक्षःपद्ममालीचवनमालीमधुश्रवाः ॥ १९ ॥ कोटिकं
दर्पलावण्योनागकन्यासमर्चितः ॥ नूपुरीकटिसूत्रीचकटकीकनकांगदी ॥ २० ॥ मुकुटीकुंडलीदंडीशिखंडीखंडमंडली ॥ कलिःक
लिप्रियःकालोनिवातकवचेश्वरः ॥ २१ ॥ संहारकृद्रुद्रवपुःकालाग्निःप्रलयोलयः ॥ महाहिःपाणिनिःशास्त्रभाष्यकारःपतंजलिः ॥ २२ ॥
कात्यायनीफक्किमाभूःस्फोटायनउरंगमः ॥ वैकुंठोयाज्ञिकोयज्ञोवामनोहरिणोहरिः ॥ २३ ॥ कृष्णोविष्णुर्महाविष्णुःप्रभविष्णुर्विशेषवित् ॥ हं
सोयोगेश्वरःकूर्मोवाराहोनारदोमुनिः ॥ २४ ॥ सनकःकपिलोमत्स्यःकमठोदेवमंगलः ॥ दत्तात्रेयःपृथुर्बुद्धऋषभोभार्गवोत्तमः ॥ २५ ॥
धन्वंतरिर्नृसिंहश्चकल्किर्नारायणोनरः ॥ रामचंद्रोराघवेंद्रःकोसलेंद्रोरघूद्वहः ॥ २६ ॥ काकुत्स्थःकरुणासिंधूराजेंद्रःसर्वलक्षणः ॥ शू

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रोदाशरथिस्त्राताकौसल्यानंदवर्द्धनः ॥ २७ ॥ सौमित्रिर्भरतोधन्वीशत्रुघ्नःशत्रुतापनः ॥ निषंगीकवचीखड्गीशरीज्याहतकोष्ठकः ॥ २८ ॥ बद्धगोधांगुलित्राणःशंभुकोदंडभंजनः ॥ यज्ञत्रातायज्ञभर्तामारीचवधकारकः ॥ २९ ॥ असुरारिस्ताडकारिर्विभीषणसहायकृत् ॥ पितृवाक्यकरोहर्षीविराधारिर्वनेचरः ॥ ३० ॥ मुनिर्मुनिप्रियश्चित्रकूटारण्यनिवासकृत् ॥ कबंधहादंडकेशोरामोराजीवलोचनः ॥ ३१ ॥ मतंगवनसंचारीनेतापंचवटीपतिः ॥ सुग्रीवःसुग्रीवसखोहनुमत्प्रीतमानसः ॥ ३२ ॥ सेतुबंधोरावणादिलंकादहनतत्परः ॥ रावणारिःपुष्पकस्थोजानकीविरहातुरः ॥ ३३ ॥ अयोध्याधिपतिःश्रीमाल्लँवणारिःसुरार्चितः ॥ सूर्यवंशीचंद्रवंशीवंशीवाद्यविशारदः ॥ ३४ ॥ गोपतिर्गोपवृंदेशोगोपोगोपीशतावृतः ॥ गोकुलेशोगोपपुत्रोगोपालोगोगणाश्रयः ॥ ३५ ॥ पूतनारिर्बकारिश्चतृणावर्तनिपातकः ॥ अघारिर्धेनुकारिश्चप्रलंबारिर्व्रजेश्वरः ॥ ३६ ॥ अरिष्टहाकेशिशत्रुर्व्योमासुरविनाशकृत् ॥ अग्निपानोदुग्धपानोवृंदावनलताश्रितः ॥ ३७ ॥ यशोमतिसुतोभव्योरोहिणीलालितःशिशुः ॥ रासमंडलमध्यस्थोरासमंडलमंडनः ॥ ३८ ॥ गोपिकाशतयूथार्थीशंखचूडवधोद्भटः ॥ गोवर्द्धनसमुद्धर्ताशक्रजिद्व्रजरक्षकः ॥ ३९ ॥ वृषभानुवरोनंदआनंदोनंदवर्धनः ॥ नंदराजसुतःश्रीशःकंसारिःकालियांतकः ॥ ४० ॥ रजकारिर्मुष्टिकारिःकंसकोदंडभंजनः ॥ चाणूरारिःकूटहंताशलारिस्तोशलांतकः ॥ ४१ ॥ कंसभ्रातृनिहंताचमल्लयुद्धप्रवर्तकः ॥ गजहंताकंसहंताकालहंताकलंकहा ॥ ४२ ॥ मागधारिर्यवनहापांडुपुत्रसहायकृत् ॥ चतुर्भुजःश्यामलांगःसौम्यश्चोपगविप्रियः ॥ ४३ ॥ युद्धभृदुद्धवसखोमंत्रीमंत्रविशारदः ॥ वीरहावीरमथनःशंखचक्रगदाधरः ॥ ४४ ॥ रेवतीचित्तहर्ताचरेवतीहर्षवर्द्धनः ॥ रेवतीप्राणनाथश्चरेवतीप्रियकारकः ॥ ४५ ॥ ज्योतिर्ज्योतिष्मतीभर्तारैवताद्रिविहारकृत् ॥ धृतिनाथोधनाध्यक्षोदानाध्यक्षोधनेश्वरः ॥ ४६ ॥ मैथिलार्चितपादाब्जोमानदोभक्तवत्सलः ॥ दुर्योधनगुरुर्गुर्वीगदाशिक्षाकरःक्षमी ॥ ४७ ॥ मुरारिर्मदनोमंदोनिरुद्धोधन्विनांवरः ॥ कल्पवृक्षःकल्पवृक्षीकल्पवृक्षवनप्रियः ॥ ४८ ॥ स्यमंतकमणिर्मान्योगांडीवीकौरवेश्वरः ॥ कुभाण्डखंडनकरःकूपकर्णप्रहारकृत् ॥ ४९ ॥ सेव्योरैवतजामातामधुमाधवसेवितः ॥ बलिष्ठःपुष्टसर्वांगोहृष्टस्तुष्टःप्रहर्षितः ॥ ५० ॥ वाराणसीगतःक्रुद्धःसर्वःपौंड्रकघातकः ॥ सुनंदी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शिखरीशालीद्विविदांगनिषूदनः ॥ ५१ ॥ हस्तिनापुरसंकर्षीरथीकौरवपूजितः ॥ विश्वकर्माविश्वधर्मादेवशर्मादयानिधिः ॥ ५२ ॥ महाराजश्छत्रधरोमहाराजोपलक्षणः ॥ सिद्धगीतःसिद्धकथःशुद्धचामरवीजितः ॥ ५३ ॥ ताराक्षःकीरनासश्चबिंबोष्ठःसुस्मितच्छविः ॥ करींद्रकरदोर्दंडःप्रचंडोमेघमंडलः ॥ ५४ ॥ कपाटवक्षाःपीनांसःपद्मपादस्फुरद्द्युतिः ॥ महाविभूतिर्भूतेशोबंधमोक्षीसमीक्षणः ॥ ५५ ॥ चैद्यशत्रुःशत्रुसंधोदंतवक्रनिषूदकः ॥ अजातशत्रुःपापघ्नोहरिदाससहायकृत् ॥ ५६ ॥ शालबाहुःशाल्वहंतातीर्थयायीजनेश्वरः ॥ नैमिषारण्ययात्रार्थीगोमतीतीरवासकृत् ॥ ५७ ॥ गंडकीस्नानवान्स्रग्वीवैजयंतीविराजितः ॥ अम्लानपंकजधरोविपाशीशोणसंप्लुतः ॥ ५८ ॥ प्रयागतीर्थराजश्चसरयूसेतुबंधनः ॥ गयाशिरश्चाधनदःपौलस्त्यःपुलहाश्रमः ॥ ५९ ॥ गंगासागरसंगार्थीसप्तगोदावरीपतिः ॥ वेणीभीमरथीगोदाताम्रपर्णीवटोदका ॥ ६० ॥ कृतमालामहापुण्याकावेरीचपयोस्विनी ॥ प्रतीचीसुप्रभावेणीत्रिवेणीसरयूपमा ॥ ६१ ॥ कृष्णापंपानर्मदाचगंगाभागीरथीनदी ॥ सिद्धाश्रमः प्रभासश्चबिन्दुर्बिन्दुसरोवरः ॥ ६२ ॥ पुष्करःसैंधवोजंबूनरनारायणाश्रमः ॥ कुरुक्षेत्रपतीरामोजामदग्न्योमहामुनिः ॥ ६३ ॥ इल्वलात्मजहंताचसुदामासौख्यदायकः ॥ विश्वजिद्विश्वनाथश्चत्रिलोकविजयीजयी ॥ ६४ ॥ वसंतमालतीकर्षीगदोगद्योगदाग्रजः ॥ गुणार्णवोगुणनिधिर्गुणपात्रीगुणाकरः ॥ ६५ ॥ रंगवल्लीजलाकारोनिर्गुणःसगुणोबृहत् ॥ दृष्टःश्रुतोभवद्भूतोभविष्यज्ज्ञानविग्रहः ॥ ६६ ॥ अनादिरादिरानंदःप्रत्यग्धामानिरंतरः ॥ गुणातीतःसमःसाम्यःसमदृक्निर्विकल्पकः ॥ ६७ ॥ गूढोव्यूढोगुणोगोणोगुणाभासोगुणाग्रहः ॥ नित्योक्षरोनिर्विकारोक्षरोजस्रसुखोऽमृतः ॥ ६८ ॥ सर्वगःसर्ववित्सार्थःसमबुद्धिःसमप्रभः ॥ अक्लेद्योच्छेद्यआपूर्णोशोष्योदाह्योनिवर्तकः ॥ ६९ ॥ ब्रह्मब्रह्मधरोब्रह्माज्ञापकोव्यापकःकविः ॥ अध्यात्मकोधिभूतश्चाधिदैवःस्वाश्रयाश्रयः ॥ ७० ॥ महावायुर्महावारिचेष्टारूपतनुस्थितः ॥ प्रेरकोबोधकोबोधीत्रयोविंशतिकोगणः ॥ ७१ ॥ अंशांशिकोनरावेशोवतारोभूपरिस्थितः ॥ महर्जनस्तपःसत्यंभूर्भुवःस्वरितित्रिधा ॥ ७२ ॥ नैमित्तिकःप्राकृतिकआ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्यंतिकमयोलयः ॥ सर्गोविसर्गःसर्गादिर्निरोधोरोधऊतिमान् ॥ ७३ ॥ मन्वंतरावतारश्चमनुर्मनुसुतोनघः ॥ स्वयंभूःशांभवःशंभुःस्वायं
भुवसहायकृत् ॥ ७४ ॥ सुरालयोदेवगिरिर्मेरुर्हेमार्चितोगिरिः ॥ गिरीशोगणनाथश्चगौरीशोगिरिगह्वरः ॥ ७५ ॥ विंध्यस्त्रिकूटोमैनाकः
सुवेलःपारिभद्रकः ॥ पतंगःशिशिरःकंकोजारुधिःशैलसत्तमः ॥ ७६ ॥ कालंजरोबृहत्सानुर्दरीभृन्नंदिकेश्वरः ॥ संतानस्तरुराजश्चमं
दारःपारिजातकः ॥ ७७ ॥ जयंतकृज्जयंतांगोजयंतीदिग्जयाकुलः ॥ वृत्रहादेवलोकश्चशशीकुमुदबांधवः ॥ ७८ ॥ नक्षत्रेशःसुधासिंधु
र्मृगःपुष्यःपुनर्वसुः ॥ हस्तोभिजिच्चश्रवणोवैधृतिर्भास्करोदयः ॥ ७९ ॥ ऐन्द्रःसाध्यःशुभःशुक्लोव्यतीपातोध्रुवःसितः ॥ शिशुमारोदेवम
योब्रह्मलोकोविलक्षणः ॥ ८० ॥ रमावैकुंठनाथश्चकोटिवैकुण्ठनायकः ॥ श्वेतद्वीपोजितपदोलोकालोकाचलाश्रितः ॥ ८१ ॥ भूमि
वैकुंठदेवश्चकोटिब्रह्मांडकारकः ॥ असंख्यब्रह्मांडपतिर्गोलोकेशोगवांपतिः ॥ ८२ ॥ गोलोकधामधिषणोगोपिकाकंठभूषणः ॥ ह्रीध
रःश्रीधरोलीलाधरोगिरिधरोधुरी ॥ ८३ ॥ कुंतधारीत्रिशूलीचबीभत्सीघर्घरस्वनः ॥ शूलसूच्यर्पितगजोगजचर्मधरोगजी ॥ ८४ ॥ अं
त्रमालीमुंडमालीव्यालीदंडकमंडलुः ॥ वेतालभृद्भूतसंघःकूष्मांडगणसंवृतः ॥ ८५ ॥ प्रमथेशःपशुपतिर्मृडानीशोमृडोवृषः ॥ कृतांत
कालसंघारिःकूटःकल्पांतभैरवः ॥ ८६ ॥ षडाननोवीरभद्रोदक्षयज्ञविघातकः ॥ खर्पराशीविषाशीचशक्तिहस्तःशिवार्थदः ॥ ८७ ॥
पिनाकटंकारकरश्चलज्झंकारनूपुरः ॥ पंडितस्तर्कविद्वान्वैवेदपाठीश्रुतीश्वरः ॥ ८८ ॥ वेदांतकृत्सांख्यशास्त्रीमीमांसीकणनामभाक् ॥
कणादिर्गौतमोवादीवादोनैयायिकोनयः ॥ ८९ ॥ वैशेषिकोधर्मशास्त्रीसर्वशास्त्रार्थतत्त्वगः ॥ वैयाकरणकृच्छान्दोवैयासःप्राकृतिर्वचः ॥
॥ ९० ॥ पंचरात्रीसंहितावित्काव्यकृन्नाटकप्रदः ॥ पौराणिकःस्मृतिकरोवैद्योविद्याविशारदः ॥ ९१ ॥ अलंकारोलक्षणार्थोव्यंग्यविद्ध्वनि
विद्ध्वनिः ॥ वाक्यस्फोटःपदस्फोटःस्फोटीवृत्तीरसार्थवित् ॥ ९२ ॥ शृंगारउज्ज्वलःस्वच्छोद्भुतोहास्योभयानकः ॥ अश्वत्थोयवभोजी
चयवक्रीतोयवाशनः ॥ ९३ ॥ प्रह्लादरक्षकःस्निग्धऐलवंशविवर्द्धनः ॥ गताधिरंबरीषांगोविगाधिर्गाधिनांवरः ॥ ९४ ॥ नानामणिसमा
कीर्णोनानारत्नविभूषणः ॥ नानापुष्पधरःपुष्पीपुष्पधन्वाप्रपुष्पितः ॥ ९५ ॥ नानाचंदनगंधाढ्योनानापुष्परसार्चितः ॥ नानावर्णमयो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वर्णोनानावस्त्रधरःसदा ॥ ९६ ॥ नानापद्मकरःकौशीनानाकौशेयवेषधृक् ॥ रत्नकंबलधारीचधौतवस्त्रसमावृतः ॥ ९७ ॥ उत्तरीयधरः पूर्णोघनकंचुकसंघवान् ॥ पीतोष्णीषःसितोष्णीषोरक्तोष्णीषोदिगंबरः ॥ ९८ ॥ दिव्यांगोदिव्यरचनोदिव्यलोकोविलोकितः ॥ सर्वोप मोनिरुपमोगोलोकांकीकृतांगणः ॥ ९९ ॥ कृतःस्वोत्संगगोलोकःकुंडलीभूतआस्थितः ॥ माथुरोमाथुरादर्शीचलत्खंजनलोचनः ॥ १०० ॥ दधिहर्तादुग्धहरोनवनीतसिताशनः ॥ तक्रभुक्तक्रहारीचदधिचौर्यकृतश्रमः ॥ १ ॥ प्रभावतीबद्धकरोदामीदामोदरोदमी ॥ सिकताभूमि चारीचबालकेलिर्व्रजार्भकः ॥ २ ॥ धूलिधूसरसर्वांगःकाकपक्षधरःसुधीः ॥ मुक्तकेशोवत्सवृंदःकालिंदीकूलवीक्षणः ॥ ३ ॥ जलकोला हलीकूलीपंकप्रांगणलेपकः ॥ श्रीवृंदावनसंचारीवंशीवटतटस्थितः ॥ ४ ॥ महावननिवासीचलोहार्गलवनाधिपः ॥ साधुप्रियतमःसाध्यः साध्वीशोगतसाध्वसः ॥ ५ ॥ रंगनाथोविठ्ठलेशोमुक्तिनाथोऽघनाशकः ॥ सुकीर्तिःसुयशाःस्फीतोयशस्वीरंगरंजनः ॥ ६ ॥ रागषट्कोरागपु त्रोरागिणीरमणोत्सुकः ॥ दीपकोमेघमल्लारःश्रीरागोमालकंसकः ॥ ७ ॥ हिन्दोलोभैरवाख्यश्चस्वरजातिस्वरोमृदुः ॥ तालोमानप्रमाण श्चस्वरगम्यःकलाक्षरः ॥ ८ ॥ शमीश्यामीशतानंदःशतयानःशतक्रतुः ॥ जागरःसुप्तआसुप्तःसुषुप्तःस्वप्नउर्वरः ॥ ९ ॥ ऊर्जःस्फूर्जोनिर्ज रश्चविज्वरोज्वरवर्जितः ॥ ज्वरजिज्ज्वरकर्ताचज्वरयुक्त्रिज्वरोज्वरः ॥ १० ॥ जांबवाञ्जंबुकाशंकीजंबूद्वीपोद्विपारिहा ॥ शाल्मलिःशा ल्मलिद्वीपःप्लक्षःप्लक्षवनेश्वरः ॥ ११ ॥ कुशधारीकुशःकौशीकौशिकःकुशविग्रहः ॥ कुशस्थलीपतिःकाशीनाथोभैरवशासनः ॥ १२ ॥ दाशार्हःसात्वतोवृष्णिभोजोंधकनिवासकृत् ॥ अंधकोदुंदुभिर्द्योतःप्रद्योतःसात्वतांपतिः ॥ १३ ॥ शूरसेनोनुविषयोभोजवृष्ण्यंधकेश्व रः ॥ आहुकःसर्वनीतिज्ञउग्रसेनोमहोग्रवाक् ॥ १४ ॥ उग्रसेनप्रियःप्रार्थ्यःपार्थोयदुसभापतिः ॥ सुधर्माधिपतिःसाक्षाद्वृष्णिचक्रावृतोभिष क् ॥ १५ ॥ सभाशीलःसभादीपःसभाग्निश्चसभारविः ॥ सभाचंद्रःसभाभासःसभ्योदेवसभापतिः ॥ १६ ॥ प्रजार्थदःप्रजाभर्ताप्रजापालन तत्परः ॥ द्वारकादुर्गसंचारीद्वारकाग्रहविग्रदः ॥ १७ ॥ द्वारकादुःखसंहर्ताद्वारकाजनमङ्गलः ॥ जगन्माताजगत्राताजगद्भर्ताजगत्पिता॥ १८॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जगद्बंधुर्जगद्भ्राताजगन्मित्रोजगत्सखः ॥ ब्रह्मण्यदेवोब्रह्मण्योब्रह्मपादरजोदधत् ॥ १९ ॥ ब्रह्मपादरजःस्पर्शीब्रह्मपादनिषेवकः ॥
विप्रांघ्रिजलपूतांगोविप्रसेवापरायणः ॥ २० ॥ विप्रमुख्योविप्रहितोविप्रगीतमहाकथः ॥ विप्रपादजलार्द्रांगोविप्रपादोदकप्रियः ॥ २१ ॥
विप्रभक्तोविप्रगुरुर्विप्रोविप्रपदानुगः ॥ अक्षौहिणीवृतोयोद्धाप्रतिमापंचसंयुतः ॥ २२ ॥ चतुरंगिराःपद्मवर्तीसामंतोद्धृतपादुकः ॥ गजको
टिप्रयायीचरथकोटिजयध्वजः ॥ २३ ॥ महारथश्चातिरथोजैत्रंस्यंदनमास्थितः ॥ नारयणास्त्रीब्रह्मास्त्रीरणश्लाघीरणोद्भटः ॥ २४ ॥ मदो
त्कटोयुद्धवीरोदेवासुरभयंकरः ॥ करिकर्णमरुत्प्रेजत्कुंतलश्चलकुण्डलः ॥ २५ ॥ अग्रगोवीरसंमर्दोमर्दलोरणदुर्मदः ॥ भटःप्रतिभटःप्रो
च्चोबाणवर्षीषुतोयदः ॥ २६ ॥ खड्गखंडितशूरांगःषोडशाब्दःषडक्षरः ॥ वीरघोषःक्लिष्टवपुर्वज्रांगोवज्रभेदनः ॥ २७ ॥ रुग्णवज्रोभग्न
दंडःशत्रुनिर्भर्त्सनोद्यतः ॥ अट्टहासःपट्टधरःपट्टराज्ञीपतिःपटुः ॥ २८ ॥ कलःपटहवादित्रोहुंकारोगर्जितस्वनः ॥ साधुर्भक्तपराधीनः
स्वतंत्रःसाधुभूषणः ॥ २९ ॥ अस्वतंत्रःसाधुमयःसाधुग्रस्तमनामनाक् ॥ साधुप्रियःसाधुधनःसाधुज्ञातिःसुधाघनः ॥ ३० ॥ साधु
चारीसाधुचित्तःसाधुवश्यःशुभास्पदः ॥ इतिनाम्नांसहस्रंतुबलभद्रस्यकीर्तितम् ॥ ३१ ॥ सर्वसिद्धिप्रदंनृणांचतुर्वर्गफलप्रदम् ॥ शतवा
रंपठेद्यस्तुसविद्यावान्भवेदिह ॥ ३२ ॥ इंदिरांचविभूतिंचाभिजनंरूपमेवच ॥ बलमोजश्चपठनात्सर्वंप्राप्नोतिमानवः ॥ ३३ ॥ गंगा
कूलेथकालिंदीकूलेदेवालयेतथा ॥ सहस्रावर्तपाठेनबलात्सिद्धिःप्रजायते ॥ ३४ ॥ पुत्रार्थीलभतेपुत्रंधनार्थीलभतेधनम् ॥ बंधात्प्रमु
च्यतेबद्धोरोगीरोगान्निवर्तते ॥ ३५ ॥ अयुतावर्तपाठेनपुरश्चर्याविधानतः ॥ होमतर्पणगोदानविप्रार्चनकृतोद्यमात् ॥ ३६ ॥ पटलंप
द्धतिंस्तोत्रंकवचंतुविधायच ॥ महामंडलभर्तास्यान्मंडितोमंडलेश्वरैः ॥ ३७ ॥ मत्तेभकर्णप्रहितामदगंधेनविह्वला ॥ अलंकरोतित
द्वारंभ्रमद्भृंगावलिर्भृशम् ॥ ३८ ॥ निष्कारणःपठेद्यस्तुप्रीत्यर्थंरेवतीपतेः ॥ नाम्नांसहस्रंराजेंद्रसजीवन्मुक्तउच्यते ॥ ३९ ॥ सदावसेत्तस्य
गृहेबलभद्रोच्युताग्रजः ॥ महापातक्यपिजनःपठेन्नामसहस्रकम् ॥ ४० ॥ छित्त्वामेरुसमंपापंभुक्त्वासर्वसुखंत्विह ॥ परात्परंमहाराजगो
लोकंधामयातिहि ॥ ४१ ॥ ॥ नारदउवाच ॥ ॥ इतिश्रुत्वाच्युताग्रजस्यबलदेवस्यपंचांगंधृतिमान्धार्तराष्ट्रःसपर्यायासहितयापरया

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भक्त्याप्राड्विपाकंपूजयामास ॥ तमनुज्ञाप्याशिषंदत्वाप्राड्विपाकोमुनींद्रोगजाह्वयात्स्वाश्रमंजगामास ॥ ४२ ॥ भगवतोनंतस्यबलभद्र स्यपरब्रह्मणःकथांयःशृणुतेश्रावयतेयआनन्दप्रेमातुरोगायितिहसतिसकृतार्थोब्रह्मानंदमयोभवति ॥ ४३ ॥ इदंमयातेकथितंनृपेंद्रसर्वार्थ दंश्रीबलभद्रखण्डम् ॥ शृणोतियोधामहरेःसयातिविशोकमानंदमखण्डरूपम् ॥ ४४ ॥ इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायांश्रीबलभद्रखण्डे प्राड्विपाकदुर्योधनसंवादे बलभद्रसहस्रनामवर्णनंनामद्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ ॥

इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां श्रीबलभद्रखण्डं समाप्तम् ॥

इदं श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां श्रीबलभद्रखण्डं मुम्बय्यां श्रीकृष्णदासात्मज

खेमराजेन स्वकीये "श्रीवेङ्कटेश्वर" मुद्रणालये मुद्रितम्।

सं० १९५४, शके १८१९.

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां बलभद्रखंडः समाप्तः ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=28.11.19 15:55
,TRANSFERRED=2019/11/28 at 16:00:31
,PAGES=29
,TYPE=STD
,NAME=S0002202
,Book Name=M-316-GARGSANHITA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection